...ДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

...УРЯАД ҮНЭН

№ 233 (12135)
1969 оной октябриин 4, суббото

Сэн 2 мүнгэн

...Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛДХЭЛГЫЕ ...ШӨӨ ГАБШАГАЙГААР ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛЭЭ!

...ЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫН ЯБАСА ТУХАИ

...ОНОЙ СЕНТЯБРИИН 29-нэй МЭДЭЭН

Үбһэ сабшаха тусэбэй дүүргэлтэ [проц.]	Бухыдөө үбһэ хуряаха түсэб [центнерээр]	Бухыдөө үбһэ һурилэгдэһэниинь [центнерээр]	Силос дараха түсэбэй дүүргэлтэ [проц.]	Хуряагдаһан тарянай һолоомонои суглуулагдажа һурилэгдэһэниинь [проц]
86	48805	23908	22	28
51	30246	6502	32	33
44	55508	11004	29	—
73	42656	9976	101	3
66	5658	1555	—	—
81	17676	6660	28	10
98	29584	21200	57	—
100,9	19244	11400	32	63
71	8941	4404	26	49
75	22329	6885	62	13
44	34814	6920	31	16
61	46800	10580	35	22
50	32172	8531	12	—
82	17695	11227	74	39
98	3821	2558	—	—
53	28345	7385	17	21
67	25014	5318	40	—
147	518	583	—	—

Эндэ толилогдоһон статистическэ управлениин тоо мэдээн дээрэһээ харахада, республикын олонхи ажахынуудта һүүлэй долоон хоногто (сентябриин 22-һоо 29 болотор) үбһэ хуряалга, силос даралга мүртэй урагшаа ябаагүй.

Үнгэрһэн долоон үдэр соо бүхыдөө 16816 гектарай ногоон сабшагдажа, 5985 тонно үбһэн һурилэгдөө. Энэнь урда долоон хоногойхиһоо хоёр дахин бага байна.

Илангаяа Зэдын, Сэлэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Захааминай, Улаан-Үдын аймагуудай колхоз, совхозууд энэ үе соо нэгэшье тонно үбһэ нэмэжэ һурилөөгүй. Тиихэдэ Хяагтын аймаг 7 хоног соо оройдоол 30 гаран тонно, Загарайн аймаг—200 хүрэхэгүй тонно үбһэ һурилөө.

Тиигэжэ сабшаха ногоон үгы болоо гээд үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие оройдоо зогсоожорхиһон ажахынуул аймаг бүхэндэ олон. Энээниие зүб гэхэ яашье аргагүй. Ган гасуур боложо, малай тэжээлэй бүхы дээрээ багаар бэлэдхэгдэһэн энэ жэлэй эрхэ байдалда үбһэ хуряалгые иигэжэ сагһаа урид зогсоожо огто болохогүй. Мүнөө гансашье сабшалан дээрэ бэшэ, мүн ой тайга соогуур, уһа намагай захаар, таряалангай хоорондуур ургаһан ногоое һогооборшье үлөөнгүй, хагдараашье һаань голонгүйгөөр, бүри саһанда хушагдажа һалатарнь сабшажа абаха хэрэгтэй. Аймаг, ажахы бүхэндэ үбһэ тэжээл бэлэдхэлгые октябрь, ноябрь соошье зогсоонгүй ябуулха зорилго табигдана.

Илангаяа намарай ехэ хура бороодо уһанда аблаһан сабшалан мүнөө һабхаржа, ногооень сабшажа, хуряажа абаха аргатай болобо. Хэжэнгын, Яруунын, Хяагтын аймагуудта тиимэ газар яһала ехэ. Мүн уһа нуурай эрье шадархи ожорһо, жэжэ хулһа сабшажа абаха арга боломжо хаа хаанагүй бии.

Һүүлэй үедэ зарим газарта нойтон саһан, бороо орожо, таряа, зелёнко хуряалга, силос даралгын хүдэлмэриие һаатуулаа. Үнгэрһэн 7 хоног соо республика дотор бүхыдөө 11.518 тонно силос дарагдаа. Баргажанай, Зэдын, Сэлэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Хориин, Загарайн аймагуудай ажахынууд һүүлэй үедэ силос өөдэтэй нэмэжэ дараагүй. Үнэндөө силос һайса дараха арга боломжошье ажахы бүхэндэ байгаа. Тусхайлбал, мүнөө шииг нойтон ехэ орожо, зелёнко, һолоомо миин хуряагаад, һурилхэ аргагүй байһан үедэ Бэшүүрэй аймагай зарим ажахынууд зелёнко, һолоомоёо нүхэндэ хэжэ, силос болгон дарана. Мүн Кабанскын, Түнхэнэй, Прибайкалиин аймагуудай зарим колхоз, совхозууд куузику, талха таряанай зүйл, мэхиинэ гэхэ мэтые силос болгожо дарана.

Үбһэ хуряаха, силос дарахын хажуугаар тарялангай һолоомые тэбэришье гээлтэдэ оруулангүй суглуулжа, һурилжэ абаха гээшэ мүнөөдэрэй баһал шухалын шухала зорилго. Тиимэ гэтэр Загарайн аймаг 5044 гектарта таряа хуряажа абаһан аад, тэрэнэйнгээ оройдоол 50 гектарайнь һолоомо һурилөө. Хэжэнгын аймаг 2765 гектар таряа хуряажа, тэрэнэй миил 348 гектарайнь һолоомо суглуулаа нэрэтэй. Хяагтын, Улаан-Үдын, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй аймагууд 20—30 гаран мянган гектар таряа хуряаһан аад, тэрэнэйнгээ 20 процентынхьшье һолоомо һурилжэ абаадүй, саһанда даруулхаяа байна.

Үбһэ ногоо, хагда, ожорһо шадаал һаа ехээр бэлэдхэхэ, силос һайса дараха, тарялангай һолоомо түргэн суглуулжа, һурилжэ абаха гээшэ мүнөөдэрэй гол шухала зорилго болоно. Эдэ бүхы хүдэлмэридэ машина техникэ, мори унаа, хүн зониие олоор элсүүлэн табижа, эршэмтэй шангаар хүдэлхэ хэрэгтэй.

СОВЕТ-ПОЛЯК ХЭЛСЭЭНҮҮД

Совет-поляк хэлсээнүүд хани барисаанай, үнэн харилсаанай оршон байдалда октябриин 2-то Кремль соо үргэлжэлүүлэгдөө. Октябриин 1-нэй хэлсээнэй үедэ эхилэгдэһэн асуудалнуудаар һанал бодолоо мэдэлсэлгэ, зүбшэн хэлсэлгэ дүүрөө.

(ТАСС).

Совет партийно-правительственна делегациин Германиин Демократическа Республикада ошохо болоһон тухай

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй совет партийно-правительственна делегаци Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй, Германиин Демократическа Республикын Гүрэнэй соведэй ба Министрнүүдэй Соведэй уряалаар, ГДР-эй тогтоһоор 20 жэлэй ойтой дашарамдуулан болохо баяр ёһололдо хабаадахын тула Германиин Демократическа Республикада айлшалан ошохонь.

Ороной поли дээрэһээ

Малай тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ

Ороной ажахынууд сагай уларилһаа уламжалан тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые дабан, тэжээл бэлэдхэлээ үргэлжэлүүлжэ байна. СССР-эй ЦСУ-гай мэдээнэй ёһоор, ороной колхозууд болон совхозууд сентябриин 29-нэй байдалаар 52 миллион 810 мянган тонно үбһэ бэлэдхээд байба. Энэнь түсэбтэ даабариин 78 процент болоно.

Литвагай, Киргизиин, Эстониин ажахынууд үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө үлүүлээ. Латвиин хүдөө нютагуудта хэдэ мянган тонно һурилэгдэхэ үбһэн лэ үлөө. Россин Федерациин хэдэ хэдэн районууд үбһэ тэжээл бэлэдхэлээ унжагайруулжа байна. Тус республикын ажахынууд түсэбэйнгөө 70 процентые дүүргээ.

Ороной ажахынууд силос дараха түсэбэйнгөө хахадыень дүүргээ. 109,9 миллион тонно силос дарагдаа. Туркменидэ, Таджикистанда, Украинада энэ хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулагдана. Литвада, Латвида, Белоруссида силос даралга нобшоронхой.

Витаминаар баян үбһэнэй гурил бэлэдхэхэ түсэб 70 процент дүүргэгдэбэ. Бүхыдөө 538 мянган тонно үбһэнэй гурил хатаагдаа. Россин Федерациин, Эстониин ажахынууд витаминтай тэжээл эршэмтэйгээр бэлэдхэжэ байна.

Тэжээл бэлэдхэлгэ үргэлжэлһөөр.

(ТАСС).

Ханинарайнгаа һайндэртэ ошобо

Германиин Демократическа Республикын тогтоһоор 20 жэлэй ойн һайндэртэ хабаадахын тула ГДР-эй Оборонын министрэй уряалаар «Комсомолец» гэжэ крейсерһээ, «Образцовый», «Славный» гэжэ корабльнуудһаа, харуулай хоёр корабль болон уһан доогуур тамардаг хоёр онгосоһоо бүридэһэн совет сэрэгэй корабльнуудай отряд Ростогто октябриин 3-да хүрэжэ ерээ.

Улаан тугай хоёр орденто Балтиин далайн флодой командалагша адмирал В. В. Михайлин тус отрядые хүтэлбэрилнэ.

(ТАСС).

...УЗИКУ—ЭРХИМ СИЛОС

...манай «Шергинский» совхоз ...тай силос дарахын тула силосэй ...нь заһабарилхаһаа гадна, бе... траншейнүүдые бэлдэһэн юм. На... абаад, зелёнко болон бусад ...ар зургаа мянган тонно силос

...га дээрэһээ ороoһо таряанай ...хартаабхаар, куузику гэжэ шэнэ ...одоор силос дараха баатай

...силостэ оруулхын тула «Волгарь» ...тодхожо, тэрэниие жэжээр хэршээд, хартаабха болон ороoһо таряанай үлэгдэлгэй холижо, траншей руу адханабди. Иигэжэ, куузикутай элдэб юумэ холиходоо, 60 процент хартаабха, 10 процент ороoһо таряанай үлэгдэл нэмэжэ, сэхэ траншей руу хэжэ даранабди.

Куузику ехэл шэмэтэй ургамал. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 400 центнер ургаса гарана. Иигэжэ үшөө 500 тонно силос дараад байнабди.

Т. ДУБКОВА,
совхозой главна агроном.

Кабанскын аймаг.

Екатерина Васильевна Шурыгина, Ксения Ефимовна Спиридонова хоёр (зураг дээрэ) республикын суута овощевод Акулина Федоровна Мильгуновагай звенодо хүдэлдэг юм. Онохойн совхозой Үнэгэтэйн отделениин энэ звеногой овощеводууд мүнөө жэл баян ургаса хуряана. Тэдэнэр гектарһаа дунда зэргээр 250—300 центнер капуста абана.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

...НЗЭГЫ БУРАЗДАА

Репортаж

...нютагта үбһэ ...ка, тарян хуряаг... дээрэхи һоолоmон ...дүүрэхэнь. Энэ үедэ ...ээр, адууһа мал ...тарялангай узуур ..., яһала таргалдаг ... Тэрэнэй һүүлээр ... газар хахалагда...

...ой конторо соо ...ажахын директор ..., главна агроном ... главна инженер ...эгэл энэ ...хөөрэлдэжэ байгаа

...үгөө бэлшээридэ ... таряанай узуур .... Нариндахи ме... намарайнгаа паар ...ниие мүнөө боо... гаргаха хэрэг... совхозой директор ...Сосоровичой хэлэ... ...гаашад арсабагүй. ... Мүнөө намарай ...шухала ажалай саг

...Бидэ ажахын глав... ...Наринай отделе... ...торнуудта зорибо... ...тарялан, тарялан... ...хуряагданхай. Ха... ...аяар холоһоо .... Нэгэ захадахи ...нуудые шэрэһэн ...тор ябана. Загуу... ...эсхэһэн шугам ... руу зурына. Ха... ...гартаа хэм... ...хүн алхална. Энэ ... газар хэмжэнэ

...бидэ тоо бүридхэг... ...Алексеевтэй хөөрэлдэ... ...Назарович хэм... ...гээшэнь табижа, ...блокнот гаргаад, мантай мүртэй һайнаар мэндэшэлэлдэнгүй—ехэ тухайшаруу хүн мэтэ аман соогоо тоонуудые гүбэрэн, ухаагаа гүйлгэжэ, тэдэнээ үдхэнэ, хубаана.

— Болоол даа. Яһала хүрөө. Эдэмнай мүнөөдэрэй мэдээгээр, аяар 750 гектар хахалаа. Яһала болоо байна,—гэжэ тэрэ хэлээд, ойртожо ябаһан шара будагтай трактор байлгана. «ДТ-75» түхэлэй тракторһаа механизатор Николай Татарников буужа, маанартай хөөрэлдэнэ. Тиигэһээр байтарнай хүхэ, улаан, шара үнгэтэй «ДТ-54», «ДТ-75» түхэлэй тракторнууд ерэжэ, механизаторнууд главна инженертээ, тоо бүридхэгшэтээ хэды шэнээн хахалһан тухайгаа хөөрэлдэнэ.

— Иван Кузьма хоёр халаанайнгаа даабари дунда зэргээр 130—140 процент дүүргээд байнат. Эдэ арба гаран үдэр соо хэһэн ажалайтнай дүн эндэ согсолоотой,—гэжэ тоо бүридхэгшэ блокнот руугаа заажа, механизаторнууд Трофимов, Мензиков гэгшэдтэ хандана.

Бидэ механизаторнуудтай хөөрэлдэнэбди. Тэдэнэр эрхим ажалаараа һайрхажа, олон табан юумэ шашанагүй. Иимэ хүнүүд олон үгэгүй байдаг. Нэгэ хэлээшэнь бата, найдалтай гэжэ тэрэ дороо этигэмээр. Ажалынь хүндэ, Шорой тооһон, Үглөөнэй наранаар гараад, үдэшэ орой болотор хүдэлдэг зон.

Степан Матвеевичэй тоо бүридхэгшын хэмжүүр абажа, хахалагдаһан бураздаа руу шаахада, тэрэнь гүнзэгыдэ оробо. Тэрэнэй бүри саашаа ошоод, хахалалгын шанар шалгаха гэхэдэнь:

— Шалгажа сагаа гээһэнэй үрэ үгы. Яһала шалгагдаа. Шанарынь һайн. Бураздаанууд гүнзэгыгөөр татагданхай,—гэжэ тоо бүридхэгшэ тархяа һэжэрнэ.

Трактористнуудһаа ажал тухайнь энэ тэрэ юумэ асуухада, нэгэ хэдэн үгөөр харюусана.

— Иигэжэ хүдэлөө боложо байнабди даа. Бэшэ хэлэхэ юумэн үгыл даа. Байза, хура бороогой ехээр оробол, үшөө дахин энэ хахалһан газараа борнойлоо һаа, зохид һэн,— гэжэ үнинэй механизатор Марк Дмитриевич хэлэнэ.

Дүршэл шадабаритай тракторист газараа һайнаар мэдэхэл хадаа иигэжэ хэлэнэ. Энэ ажахыда намартаа тарялан уһалха арга байхагүй. Механизаторнууд тракторта борнойтой плуг шэрэнэ. Гэбэшье бороогой оробол, хахалһан газар борнойлхо гэһэн шухала асуудал табина гээшэ. Тиибэл ерэхэ жэлэй баян ургасын эшэ үндэһэн табигдаха. Энэл даа таряашан хүнэй арюун һэшхэл!

— Лёня, ши гээгдэхээ һананаш. Тракторайш мотоор яһала һайн. Анзаһаяа ходо дээшэ, доошонь бү болго. Минии урда ябажа үзэл даа, хаража ябахаб,— гэжэ Николай Татарников һая механизаторнуудай курса дүүргэһэн Лёня Павловта хандана.

Залуу механизатор трактористын иигэжэ заабари үгэхэдэнь баярлажа, харюугай орондо үлэ мэдэг энеэбхилнэ. Энэ хүбүүн дотороо хэды ехээр баярланаб даа! Һаял ажалай дардам харгыда гаража ябаһан хүбүүн шуу.

Уданшьегүй механизаторнууд нэгэ дохёо абаһан мэтэ, тракторнуудта һуужа, хүсэтэ машинанууд хойноо гүнзэгы бураздаа татан, урагшаа зүдхэбэ. Сабхитай хүнэй шабардама гүнзэгы бураздаа. Энэ гүнзэгы бураздаа таряаша хүнүүдэй арюун һэшхэлые, ажалша нэрые гэршэлнэ.

Г. РИНЧИНО,
манай корр.

Зэдын аймаг.

...ҮСХЭЛ ...ЖЭГДЭНЭ

Баян-голойхидой үүсхэл дэмжэн абаһан Хориин аймагай Анаагай совхозой мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд аймагай бүхы малшадые социалис мүрысөөндэ хабаадахыень уряалба.

Тус совхозой нэгэдэхи отделениин эрхим малшад Б. Цыденова, В. Алсаев, В. Галсанова гэгшэд шахан таргалуулха гурбан гүүртэ хашараг Хүреэн, Дунда-Хүл, Байсын-Үбэр, Хужарта гэжэ газарта харууһална.

Зундаа тэдэнэр хашараг бүхэнэй шэгнүүр сүүдхэдэ дунда зэргээр 850—900 граммаар нэмээгээ. Үбэл болотор хашараг бүхэнөө 335 килограммтай болгохо гэжэ эдэ малшад оролдоно.

В. Г. ХОГОЕВ.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

РЕСПУБЛИКЫН ТУСХАЙ ДУНДА ҺУРГУУЛИНУУДАЙ БАГШАНАРЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Арадай ажахыда мэргэжэлтэдые бэлдэхын тула үрэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар иимэ нүхэдые шагнаха:

АНДРЕЕВА Евдокия Николаевнае — Хяагтын гидромелиоративна техникумэй багша.

БУДАЖАПОВА Зинаида Рабдановнае — Улаан-Үдын үдэшын индустриальна техникумэй директор.

ВЛАДИМИРСКАЯ Анна Андреевнае — Буряадай республикын соёл-гэгээрэлэй училищиин багша.

ДАГУРОВА Таисия Сергеевнае — Улаан-Үдын медицинскэ училищиин үдэшын һуралсалай таһагые даагша.

ИГНАТЮК Валентин Лаврентьевичые — колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэдэг Буряадай хүдөө ажахын техникумэй ахалагша багша.

КОМАРОВСКАЯ Ираида Александровнае — Улаан-Үдын хэлхеэ холбооной электротехникумэй багша.

МИХАЙЛЮК Виктория Викторовнае — Улаан-Үдын авиационно техникумэй багша.

МИТИЦКИЙ Владимир Петровичые — Улаан-Үдын багшанарай училищиин заочно һуралсалай таһагые даагша.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **А. ХАХАЛОВ.**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **К. МАСЛОВ.**

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан, 1969 оной октябриин 2.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР А. Д. ЖАМЬЯНДАБАЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Залуушуулые физическэ талаарнь хүмүүжүүлхэ, «Арһан бүмбэгэ» гэһэн бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаадажа бронзо шагналда хүртэһэн «Үдэ» гэжэ үхибүүдэй футбольно командые бэлдэхын тула ехэ хүдэлмэри хэһэнэйнь түлөө Хориин үхибүүдэй спортивна һургуулиин директор, «Үдэ» гэжэ футбольно командын тренер нүхэр **ЖАМЬЯНДАБАЕВ Андрей Дамдиновичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **А. ХАХАЛОВ.**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **К. МАСЛОВ.**

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1969 оной октябриин 2.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР К. Ф. АЛЕКСЕЕВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Арадай гэгээрэлдэ удаан саг соо һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө Улаан-Үдын Октябрьска районой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр **АЛЕКСЕЕВА Ксения Федоровнае** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **А. ХАХАЛОВ.**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **К. МАСЛОВ.**

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1969 оной октябриин 2.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

РЕСПУБЛИКЫН ТУСХАЙ ДУНДА ҺУРГУУЛИНУУДАЙ БАГШАНАРТА БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ҺУРГУУЛИИН ГАБЬЯАТА БАГША ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Арадай гэгээрэлдэ, арадай ажахыда шухала мэргэжэлтэдые бэлдэхэ талаар габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй һургуулиин Габьяата багша гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

АЛЕКСЕЕВ Михаил Васильевичта — Улаан-Үдын хүдөө ажахын техникумэй багша.

АСТАФЬЕВА Вера Андреевнада — Улаан-Үдын лесотехническэ техникумэй багша.

БАЖЕНОВ Николай Михайловичта — Мяханай ба һүнэй промышленностиин Улаан-Үдын механико-технологическа техникумэй һуралсалай-хүдэлмэриин талаар директорэй орлогшо.

БАЛТАХИНОВ Петр Балдановичта — Сэлэнгын индустриальна техникумэй багша.

КИСЕЛЕВ Леонид Павловичта — Улаан-Үдын түмэр замай транспортын техникумэй директор.

МАЛАНОВ Михаил Мархаевичта — Улаан-Үдын багшанарай училищиин багша.

САВИНОВА Василиса Логиновнада — Улаан-Үдын кооперативна техникумэй багша.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **А. ХАХАЛОВ.**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **К. МАСЛОВ.**

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан, 1969 оной октябриин 2.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

АРАДАЙ ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ҺУРГУУЛИНУУДАЙ ГАБЬЯАТА БАГША ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Арадай гэгээрэлдэ габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй һургуулиин Габьяата багша гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

ВОЛКОВА Валентина Георгиевнада — Улаан-Үдын аймагай Ганзуринай найман жэлэй һургуулиин багша.

ГАВРИЛЬЧУК Софья Ивановнада — Улаан-Үдын 43-дахи дунда һургуулиин һуралсалай таһагые даагша.

ГЕРГЕНОВА Анастасия Владимировнада — Улаан-Үдын 1-дэхи интернат һургуулиин хүмүүжүүлэгшэ.

ПУНСУКОВ Доржи Цыбиковичтэ — Яруунын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша.

СЕРЯВИНА Анастасия Ефимовнада — Бэшүүрэй аймагай Ленинскэ дунда һургуулиин эхин класcуудай багша.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **А. ХАХАЛОВ.**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **К. МАСЛОВ.**

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1969 оной октябриин 2.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР В. М. ХАМАГАНОВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Бэеын эрүүлые хамгаалха органуудта удаан саг соо, һайнаар ажаллаһанайнь түлөө, 50 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, городой инфекционно больницын таһагые даагша нүхэр **ХАМАГАНОВА Вера Михайловнае** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **А. ХАХАЛОВ.**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **К. МАСЛОВ.**

КАДРНУУДАЙ МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ БЭЛЭДХЭЛЫЕ ҺАЙЖАРУУЛХА

Коммунистнууд болон комсомолшуудай, бүхы ажалшадай дунда марксистско-ленинскэ теори дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ партийна болон комсомолой гэгээрэл ехэхэн үүргэ дүүргэдэг, тэрэ хадаа совет хүнүүдые үзэл бодолой талаар хүмүүжүүлхэ һургуули, тэдэнэй ленинскэ университет болонхой.

Һуралсалай үнгэрһэн жэлдэ манай республикада 277 эхин политһургуули, марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалха 1127 һургуули, партийна эдэбхитэдэй 10 һургуули, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой дэргэдэ марксизм-ленинизмын үдэшын университет хүдэлһэн байна.

30 мянга гаран коммунист, 25 мянгаад комсомолшууд, 10 мянга гаран партийнабэшэ эдэбхитэд марксистско-ленинскэ теори, коммунис партиин политика, СССР-эй дотоодын болон гадаадын байдалай, мүн дэлхэйн коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй шухала асуудалнуудые шудалаа.

Республикын партийна организацинуудаар 3367 пропагандист хүдэлөө. Тэдэнэй 80 процентнь дээдэ болон хүсэд бэшэ дээдэ эрдэмтэй, 30 процентнь энэ хүдэлмэри 10 гаран жэлдэ ябуулна. Пропагандистнуудай дунда 302 хүтэлбэрилэгшэд, дээдэ һургуулинуудай 124 багшанар, арадай ажахын 994 мэргэжэлтэд, 880 багшанар байгаа.

Партийна гэгээрэлэй үнгэрһэн жэл ленинскэ һуралсалай эдэбхи ехэтэй жэл болоһон байгаа. В. И. Ленинэй зохёолнуудые, ленинизмын, мүн КПСС-эй политикын шухала асуудалнуудые шудалха тушаа ажалшад ехэтэ һонирходог болоо.

Теоретическэ семинарнуудта 8276 коммунист болон партийнабэшэ эдэбхитэд Ленинэй зохёолнуудые шудалба. В. И. Ленинэй зохёолнуудаар республикын город болон районуудта 300 гаран теоретическэ семинар үнгэргэгдэһэн байна.

КПСС-эй обкомой политическэ гэгээрэлэй байшан пропагандистнуудта саг үргэлжэ теоретическэ болон методическа туһаламжа хүргэжэ байдаг. Ленинэй зохёолнуудые шудалха жэшээтэ түсэб болон методическа заабари, пропагандистнуудай конференциин тематика зохёогдожо, районуудта эльгээгдэжэ байгаа. Кинопрокадай республиканска конторотой хамта политическэ пропагандада В. И. Лениндэ зорюулагдаһан кинофильмнүүдые хэрэглэхэ тухай дурадхал бэлдэгдэв.

Манай республикын партийна организацинууд, партийна комитедүүд комсомол, залуушуулай марксистско-ленинскэ һуралсал тухай онсо анхарал хандуулна.

Энэ хүдэлмэридөө тэдэнэр «Комсомолые хүтэлбэрилхэ тушаа Красярска хизаарай партийна организациин хүдэлмэри тухай», «ВЛКСМ-эй 50 жэл ба залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ зорилгонууд тухай» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай тогтоолнуудые хүтэлбэри болгон ажаллаа.

Һуралсалай жэлэй туршада комсомол болон залуушуулай политическэ һуралсал тухай асуудал КПСС-эй областной комитедэй бюро дээрэ, партиин горкомдо, райкомуудта нэгэтэ бэшэ зүбшэн хэлсэгдээ юм.

Коммунистнуудтай хамта партийна гэгээрэлэй системэдэ 3094 комсомолшууд һуралсаһан байна.

Гадна олон залуушуул марксизм-ленинизмын үдэшын университедтэ һуралсаба.

Комсомолой политһуралсалда пропагандистнуудаар һайн бэлэдхэлтэй, залуушуултай хүдэлхэ дүй дуршалтай нүхэдые шэлэн оложо табиха гэжэ партийна организацинууд ходо оролдоно. Үнгэрһэн жэлдэ 378 нүхэд—һайн бэлэдхэлтэй коммунистнууд комсомолой организацинуудта пропагандистаар ажаллаа.

Нёдондо жэлдэ В. И. Ленинэй намтар шудалха 203 кружок республикадамнай хүдэлөө. Тэндэ 2113 залуу хүбүүд, басагад һуралсаа.

Комсомолой политкружогуудай пропагандистнар нүхэд В. Н. Секерина, Н. В. Хорушунова (Загарайн аймаг), М. Г. Сайко (Сэлэнгын аймаг), М. Г. Дмитриева (Кабанскын аймаг) болон бусад һонирхолтойгоор, удха түрэлдэрөөр хэшээлээ үнгэргэжэ, һайн үрэ дүн туйлаа.

Республикын олохон комсомолой организацинуудта Ленинэй зохёолнуудаар теоретическэ конференцинүүд үнгэргэгдөө.

Гадна олон партийна организацинууд үргэн олониитын дунда политическэ пропаганда эмхидхэжэ, энээндэ республикын 100 мянга гаран ажалшадые хабаадуулба. Ленинскэ уншалтанууд, ленинскэ четверг, пятницанууд, мүн ленинскэ лекторинууд хаа хаанагүй бии болоод хүдэлнэ. «Знание» бүлгэмэй эмхинүүд партийна комитедүүдэй хүтэлбэри доро 1000 гаран ленинскэ лекторинуудые эмхидхэбэ. Бүлгэмэй гэшүүд багша Ленинэй үзэл сурталые дэлгэрүүлхэ тушаа ехэ хүдэлмэри ябуулна, лекци уншалгада, теоретическэ конференци, ленинизмын шухала асуудалнуудаар элдэб тематическа үдэшэ, аман үгын журнал үнгэргэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

В. И. Ленинэй ажабайдал болон ажал ябуулгада зорюулагдаһан кино, радио, телевизионно лекторинууд Ильич тухай фильмүүдэй фестиваль ажалшадта ехээр һайшаагдана.

Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ арадай университедүүд өөрынгөө һуури олонхой. Тэдэнэй хүдэлмэридэ партийна болон совет хүдэлмэрилэгшэд, инженернүүд, багшанар, врачнар, интеллигенциин бусад түлөөлэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Үнгэрһэн жэлдэ манда арадай 14 университет ажаллажа, тэндэ 3 мянга гаран хүн наука болон техникын, экономико, литература ба искусствын туйлалтануудтай танилсаһан байна.

Бүхэсоюзна ниитын хаpалгада оролсожо, арадай олохон университедүүд хүдэлмэреэ нилээд һайжаруулаа. Тэдэнэй һуралсалай программада ленинскэ тематика ехэ һуури эзэлнэ.

Эдэ бүгэдэ дээрэһээ хаража үзэхэдэ, В. И. Ленинэй үзэл сурталые олоной дунда дэлгэрүүлхэ талаар манай республикада ехэхэн ажал хэгдэв. Зүгөөр энэ хүдэлмэридэ дутагдалнууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд үшөөл бии.

Политическэ һуралсалай үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдые КПСС-эй обкомой бюро дээрэ, мүн партиин райкомуудта, партийна эхин организацинуудта зүбшэн хэлсэхэдэ эдэ дутагдалнууд элирүүлэгдэһэн байна. Мүн энээн тухай ехэ хөөрэлдөөн пропагандистнуудай семинар, зүблөөн дээрэ болоһон байна. Хяагтын, Хэжэнгын, Прибайкалиин аймагуудай зарим политһургуулинуудта хэшээлынь таһалдадаг байба.

Зарим пропагандистнуудай теоретическэ, методическа бэлэдхэл мүнөөнэй эрилтэдэ хүсэд хүрэнэгүй, дүй дүршэлынь багадана.

Комсомол, залуушуулайшье һуралсалда дутагдалнууд бии. Олон политһургуули, кружогууд хангалтагүйгөөр ажаллаа. Эдэ дутагдалнууд илангаяа Хяагтын, Баргажанай, Зэдын, Хэжэнгын, Прибайкалиин аймагуудта хабаатай.

Республикын городуудта, промышленна предприяти болон барилгануудта партийна гэгээрэлэй һуралсалай шэнэ жэл эхилбэ. Һуралсалай жэлэй түрүүшын үдэрһөө эхилжэ энэ шухала хэрэгтэ КПСС-эй Улаан-Үдын горком, партиин райкомууд, партийна организацинууд гол анхаралаа хандуулха зэргэтэй.

Энэ жэлдэ пропагандистнуудые бэлдэхэ талаар ехэ юумэн хэгдээ. Июнь—сентябрь һарануудта философи, политэкономи зааха пропагандистнуудай республиканска, городской курс, семинар үнгэргэгдөө. В. И. Ленинэй зохёолнуудые, Москвада үнгэрһэн Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын Зүблөөнэй материалнуудые, энэ зүблөөн дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ шудалха хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдаһан байгаа. Тэрэшэлэн партиин политикын шухала асуудалнуудаар, республикадахи ажахын болон соёл гэгээрэлэй байгуулалта тухай пропагандистнарта мэдээсэгдээ.

Мүнөө В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэлтэй дашадамдуулан, хэдэн теоретическэ конференци үнгэргэгдэхөөр бэлдэгдэжэ байна. Энээндэ республикын хүтэлбэрилхы партийна, советскэ, комсомолой, профсоюзай, ажахын хүдэлмэрилэгшэд хабаадуулагдаха юм.

Партийна гэгээрэлэй системэ бүридхэхэ үедэ һуралсалай шэнэ жэлэй илгаань юуб гэһэн асуудал гарадаг байгаа. Гол илгаань гэбэл, ленинскэ теоретическэ үзэл сурталые шудалхадаа, тэрэнние дэлхэйн революционно хубилалтануудтай, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнтэй, революционно теорие хамгаалхын түлөө КПСС-эй болон марксистско-ленинскэ бусад партинуудай тэмсэлтэй холбожо, баруунай болон «зүүнэй» үзэл бодол баримталагшадай, марксизм-ленинизмдэ харша маоистинуудай номнолдо эсэргүү тэмсэлтэй нягтаар холбожо шудалха хэрэг болоно.

Тиимэһээ партийна, комсомолой гэгээрэлэй һуралсалай түсэб, программа үргэдхэгдэбэ. Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын Зүблөөнэй материалнуудаар, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй документнүүдээр, социализм болон империализм хоёрой хоорондохи үзэл бодолой талаар тэмсэлэй асуудалнуудаар нэмэлтэ хэшээлнүүд үнгэргэгдэхэ, лекци, консультаци, хөөрэлдөөн, теоретическэ конференцинүүд болохо байха.

1969 ондо эхин политһургуулинуудые дүүргэһэн зон һуралсалай шэнэ жэлдэ партиин шиидхэбэри, документнүүдые, Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай Москвада болоһон уласхоорондын Зүблөөнэй материалнуудые шудалха болоно.

Марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалха һургуулида һуралсагшад КПСС-эй түүхэ, политическэ экономи, философи үзэһэнэйнгөө һүүлээр 2 жэлэй түсэбөөр научна коммунизм шудалжа орохонь.

Теоретическэ семинарнуудта бэеэ даагаад һуралсагшад марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые, манай партиин, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй шиидхэбэри, документнүүдые шудалха. Тиихэдээ гол анхаралаа коммунизмын материально-техническэ баазэ байгуулха, үйлэдбэриин аша үрэ дээшэлүүлхэ, научно-техническэ революциин ба ниитын харилсаануудай асуудалнуудые гүнзэгыгөөр шудалалгада хандуулха болоно. Һуралсалай шэнэ жэлдэ теоретическэ, методическа семинарнуудай тоо олошорхо, марксизм-ленинизмын асуудалнуудаар теоретическэ семинар олоор үнгэргэгдэхэ.

Эдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ партийна, профсоюзай организацинуудай харюусалгань тон ехэ.

Гэхэтэй хамта зарим районуудта, жэшээнь, Зэдын, Хэжэнгын партийна организацинуудта политһургуули, кружогууд, илангаяа комсомолой һуралсал хүсэд бүридхэгдөөгүй байһаар. Зарим районуудта комсомолшуудай һуралсал хүтэлбэрилхэ пропагандистнуудай дунда коммунистнууд үсөөн болоо.

Комсомолой, залуушуулай политическэ һуралсал һайжаруулха тушаа партийна организацинууд горитойхон оролдолго гаргаха зэргэтэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ партийнабэшэ эдэбхитэдэй политическэ һуралсал эмхидхэхэ хэрэгтэ ехэ анхаралаа хандуулха шухала. Бүхы предприятинуудаар, цех, участогуудаар арадай ленинскэ һургуулинууд, коммунис ажалай һургуулинууд байгуулагдаха ёһотой. Энэ хүдэлмэри просоюзуудай организацинуудай хэрэг болоно. Харин партийна организацинууд эдэ һургуулинуудые дүй дүршэлтэй пропагандистнуудаар хангаха зорилготой.

«Арадай университедүүдэй хүдэлмэри һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой ёһоор арадай университедүүдэй тоо олошоруулха хэрэгтэй. Илангаяа марксистско-ленинскэ теори шудалха, техническэ хүгжэлтын, үйлэдбэриин экономикын, хүдөө ажахын, педагогикын, медицинын эрдэм ухаанай болон литература, искусствын асуудалнуудые шудалха университедүүдые олошоруулха шухала болоно бшуу.

Партиин райкомуудай, партийна комитедүүдэй политическэ гэгээрэлэй кабинедүүдэй үмэнэ ехэхэн зорилгонууд табигдана. Пропагандистнарта теоретическэ, методическа бэлэдхэлээ дээшэлүүлхэдэнь саг үргэлжэ туһалжа байха хэрэгтэй, тэдэнэй һайн дүй дүршэл олондо дамжуулан дэлгэрүүлхэ шухала.

В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойдо бэлэдхэл үзэл бодолой бүхы хүдэлмэри һайжаруулха, марксистско-ленинскэ теорие бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ эрилтэ табина. Кружок, политһургуулинуудай хэшээл бүхэн, ажалшадта уншагдаһан лекци, элидхэл бүхэн гүн удхатай, тодо һонор, ойлгосотой байха зэргэтэй.

Һуралсалай шэнэ жэл В. И. Ленинэй алдарта ойн баярай жэлтэй дайралдаба. Тиимэһээ энэ жэл бүгэдэ ниитын ленинскэ һуралсалай жэл болохо ёһотой.

БурАССР-эй XXV жэлэй нэрэмжэтэ коммунис ажалай сэмбын фабри[...] ришэд болон алба хаагшад В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе ажа[...] жалтаар угтахаяа бэлдэнэ. Фабрикын сэмбэ нэхэгшэ, коммунис ажа[...] Нина Шалаева эдэ үдэрнүүдтэ халаан бүриингөө даабари ходо үлүүлэн[...] хүрэтэр дүүргэнэ, нэхэһэн сэмбэнь ходол һайн шанартай байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Н. Шалаева.

А. МАНТАЕВАЙ

Колхозникуудай Бүхэсоюзна съездые угтуула[...]

ГЭШҮҮН БҮХЭН ХАРЮУСАЛГА[...]

Хоёр зуун жэлэй саада тээ хүби жаргалаа бэдэржэ ерэһэн шэмээшэг таряашад Шаралдайн талада түрүүшын гэрнүүдые баряа һэн. Теэд газар, уһа эзэлжэ абаһан баяд, ноёд, элдэб наймаашад таряашадта зол жаргал үзүүлэнгүй мүлжэжэ эхилээ. Элдэб үбшэнһөө, ган гасуурһаа болоджо адууһа малаа үхүүлжэн үгытэй зон аргаа ядахадаа баяшуулай барлаг болодог һэн. Эндэхи 700 үрхэтэ айлай хүзүүн дээрэ 25 нюдарган баяшуул, наймаашад хүльбэржэ байһан. Урдань Шаралдай тосхондо нэгэшье эмшэн, хүдөө ажахын мэргэжэлтэ гэжэ байгаагүй.

ЛЕНИНЭЙ ЗААҺАН ЗАМААР

Агуу Октябриин революциин болоһонһоо хойшо Ленинэй гэрэлтэ сурт Шаралдайн талада хүрэжэ ерэһэн юм. Тэрэниие түрүүшын большевигүүд, империалис дайнһаа нютагаа бусаһан таряашад, сагаантаниие бута сохиһон граждан дайнай геройнууд асараа бэлэй.

Душэн жэлэй саада тээ «Борец» гэжэ коммуна байгуулагдажа, Шаралдай ба Хүһөөтэ нютагай таряашад Ф. И. Суменков, И. А. Родиков, О. И. Песков, А. В. Евдокимов, А. И. Овчинников, Д. Ф. Калашников гэгшэд хамтын ажалай эхи табижа, хүшэр хүндэ бэрхэшээлнүүдые дабажа, арадтаа шэнэ ажаһуудал олгосоо һэн.

БАЯН ДАА БАЙДАЛНАЙ

Һаяхан «Забайкалец» артелиин гэшүүд колхозой Жэшээтэ Уставай проект зүбшэн хэлсэхэдээ, һүүлэй жэлнүүдтэ ажахы дотороо болоһон хубилалтануудые сэгсэлэн, үргэн хөөрэлдөө дэлгэбэ. Мүнөө энэ ажахы аймагай эгээл баян колхоз болонхой: элдэб түхэлэй 60 трактор, 30 автомашина, 40 комбайн болон бусад техникэ, 26722 гектар элдүүрилгын газар, 13000 гектар тариалан, 1100 гектар сабшалан, 12300 гектар бэлшээри эндэ тоологдоно. Тиихэдэ 30 мянган хонин, 2400 толгой эбэртэ бодо мал, 70—80 мянган галуун тэжээгдэдэг. Колхоз адууһа мал үсхэбэрилхэ гол шэглэлтэйшье һаа, жэл бүри 80—90 мянган центнер таряа гүрэндэ худалдадаг, 4—5 мянган центнер овощ ургуулдаг юм. Эдэ жэлнүүдтэ колхозникуудай ажаһуудалай һайжарһые тосхоной шэб шэнэхэн гэрнүүд гэршэлнэ. Хүдөө нютагта техникэ ерэжэ, колхозникуудай ажал оньһожоруулагдажа байна. Тиигэжэ ажахы жэлдээ 8—10 мянган центнер хартаабха, 14 мянган центнер һү, 7 мянган центнер мяха, мянган центнер нооһо гүрэндэ худалдажа, жасадаа нилээд ехэ мүнгэн зөөри оруулна. Һүүлэй арбан жэлэй хугасаада колхоз гүрэндэ таряа худалдалгаа 233, һү—244, мяха—279, нооһо—382, үндэгэ 305 процентээр, овощ—57, хартаабха 2 дахин дээшэлүүлээ.

Нигэжэ нёдондо ажахын олзо нэгэ миллион 649 мянган түхэригтэ хүрэжэ, ажалта үдэр бүхэнэйнь дунда зэргээр 4 түхэриг 60 мүнгэтэ болоо. Ажалшадай салин һала дээшэлээ. Колхозникуудай үхибүүд түлбэригүйгөөр хүүгэдэй саадта ябадаг. Ерэхэ жэлдэ хүүгэдэй үшөө нэгэ саад нээгдэхээр хараалагдана. Гадна һүүлэй үедэ 60 автомашинын багтаха гараж, 2 пилорама, модо урладаг цех, дунда һургуулиин, клубай байшан баригдаа.

Гадна колхозой айлнуудай хахадынь өөһэдтөө шэнэ гэрнүүдые бариба. Хушалта дээрэнь телевизорэй антеннэ харагдадаг болонхой.

Жэшээтэ Уставай проект зүбшэн хэлсэхэ үедэ үгэ хэлэһэн 9 колхозник хамтынгаа ажал улам бэхижүүлжэ, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтаха байһанаа мэдүүлээ.

ЖУРАМ ҺАЙЖАРУУЛХА

— Жэшээтэ Уставай проект соо колхозой гэшүүн бүхэнэй эрхэ ба уялга тухай тон зүбөөр хэлэгдэнэ. Энэнь һайшаалтай. Манай түрүүшын колхоз эмхидхэхэдэ ямаршье Устав байгаагүй юм. Зүрхэтэйгөөр ажаллаха, ниитын зөөри гамнаха, элбэгжүүлхэл гэжэ ажалладаг байгаабди. Тэрэ үедэ хүнүүд шударгыгаар, гуримтайгаар ажалладаг, бэе бэедээ туһалдаг һэн. Мүнөө уялга, даабаряа мар[...] залхуурха ушар то[...] Энээн тухай Жэшээ[...] дотор тон зүбөөр хэл[...] шаалтай байна,—гэ[...] хамтын ажалда зор[...] чинников хэлэбэ.

Үбһэ, таряа хур[...] механизаторнууд ар[...] доо гарза хэдэг. [...] шүүмжэлэгдээ. Колх[...] хэн өөһэдынгөө уял[...] даабаряа дүүргэхэ ё[...]

ХАМТААРАА ХҮ[...]

— Шэнэ Жэшээт[...] дотор колхозой де[...] хэ асуудал тон шух[...] Жэшээнь, зэмэ хэһэ[...] хамтын суглаа хүлэ[...] мүнөө бригадын гэш[...] шүүмжэлхэ эрхэтэй [...] шаалтай,—гэжэ бриг[...] ков хэлээ.

Жэшээтэ Уставай [...] пунктые дэлгэрэнгы[...] сэжэ, «Забайкалец» [...] 51 делегадые аймагай[...] гээхээр һунгаа.

Хамтын суглаа[...] Жэшээтэ Уставай пр[...] В. И. Ленинэй түр[...] ойе, Колхозникуудай [...] союзна съездые угт[...] мүрысөө улам хүсэ[...] хэ гэжэ шиидхэв. [...] бүтээсэ 5 процент [...] рэндэ мяха худалда[...] сэб октябриин 20 [...] ноябриин 7 болотор [...] 500 центнер мяха [...] жэлгэдөө һайнаар [...] малда дулаан байр[...]

Бригадирнууд пра[...] дохогүй, харин тэ[...] колхозникууд һунга[...] зой правлени, шаа[...] колхозой түрүүлэгш[...] гангүй, харин хамты[...] һунгаха; һогтуугаар [...] жа, ниитын ажах[...] хэһэнэйнь түлөө ко[...] гайнь гурбанай нэг[...] гэһэн нэмэлтэ Ус[...] оруулха гэжэ хамты[...] тоогоо.

Мухар-Шэбэр[...]

Политһуралсалай шэнэ жэл эхилээ

АВИАЦИОННО ЗАВОД

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй гайхамшагта ойдо бэлэг болгон, политическэ һуралсалаа илангаяа һайнаар эмхидхэхэ гэжэ шиидэнхэйбди.

Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилхын урда тээ пропагандистнарай семинарнууд үнгэргэгдөө, хэрэгтэй номууд суглуулагдажа, библиотекэдэ «пропагандистын булан» бии болгогдоо. Тэрэшэлэн заводой газетэ һара бүхэндэ тусхай пропагандистын хуудаһа гаргажа эхилхэнь. Харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээр пропагандистнараа мүн лэ түгэс хангаа гээшэ аабзабди даа.

Шэнэ жэлһээ хамта дээрээ 150 пропагандистнар хүдэлжэ эхилбэ. Эдэбхитэй бэрхэ 22 коммунистнуудһаа бүридэһэн методическа совет тэдэнэртэ саг үргэлжэ туһа хүргэжэ байха зорилготой.

Хэдэн жэлэй турша соо хүдэлһэн дүй дүршэл ехэтэй пропагандистнуудтай, нэрлэбэл, И. П. Попов, Е. В. Тетерин, Л. Я. Авилов, А. С. Мосолов болон бусадтай хамта 22 залуу пропагандистнар түрүүшынхеэ хүдэлжэ эхилбэ. М. Ф. Платонов, М. А. Сенотрусов, Г. А. Андреев, В. В. Рязанцев ба тус заводто хүдэлдэг бусад залуу мэргэжэлтэд тэдэнэй тоодо оролсоно. Залуу пропагандистнарта туһа үзүүлжэ байха [...] бии болгогдонхой юм.

Политическэ 13 эхин һургуулида, марксизм-ленинизмын үндэһэн суртал шудалха 39 һургуулида, 4 теоретическэ семинарта, комсомолшуудай һуралсаха хамта дээрээ 10 кружогто октябриин нэгэнһээ хэшээлнүүд эхилээ.

В. КЛЯЧМАН.
заводой парткомой секретариин орлогшо.

ЛВРЗ

Политическэ һуралсалай шэнэ жэл эхилжэ, городой организаци, предприятинуудта түрүүшын хэшээлнүүд үнгэргэгдэбэ. Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой партийна комитет һуралсалай шэнэ жэлдэ оролдосо анхарал ехэтэйгээр бэлдэбэ.

Эндэхи политическэ эхин һургуулинуудта 253 хүн, марксизм-ленинизмын үндэһэн суртал шудалха 45 һургуулида 918 хүн, 4 теоретическэ семинарта хамта дээрээ 126 хүн һуралсажа эхилбэ. Марксизм-ленинизмын үдэшын университедтэ манай заводһоо 76 ажалшад һурадаг юм. Олон жэлдэ пропагандистаар хүдэлжэ, дүй дүршэл ехэтэй болоһон заводой главна инженер Л. В. Потапов, хүдэлмэришэн-залуушуулай дунда һургуулиин багша Р. Н. Халбаева, локомотив-хабсаралгын цехэй начальник В. В. Соржан болон бусад пропагандистнар хэшээлнүүдээ һайнаар үнгэргэжэ, Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын Зүблөөнэй дүнгүүд тухай шагнагшадта һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэбэ.

Мүн тиихэдэ комсомолшуудай һуралсаха 17 кружок 236 хүнэй хабаадалгатайгаар хүдэлмэреэ эхилбэ. Эндэ «Коммунис парти тухай хөөрөөн», «Кругозор», «В. И. Ленинэй биографи шудалалга», «Үйлэдбэриин коллектив тухай хөөрөө» гэһэн илгаатайгаар хэшээлнүүд үнгэргэгдэжэ байха юм.

О. КУЧУК.
Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой парткомой секретариин орлогшо.

Улаан-Үдын № 65 һургуулиин багшанар энэ жэлдэ залуушуулые хүмүүжүүлгэдэ хабаатай В. И. Ленинэй зохёолнуудые шудалжа эхилбэ. Эндэ эмхидхэгдэһэн теоретическэ семинарай түрүүшын хэшээл болоо. Тус семинарые һургуулиин директорые хүмүүжүүлгын талаар орлогшо багша пропагандист Лариса Михайловна Курдюкова хүтэлбэрилнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. М. Курдюкова.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

СҮМ ДЭМЖЭГДЭ[...]

Эхэ оронойнай бүхы колхозникууд өөһэдынгөө съездые ехэ амжалтаар угтахаяа тариалан, нуга, поли, фермэнүүд дээрэ баатар габьяа харуулан ажаллажа байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ манай республикын колхоз бүхэндэ суглаан боложо, Жэшээтэ Уставай проект зүбшэн хэлсэнэ.

«Восход» колхозой гэшүүд шэнэхэн клуб соогоо һаяхан суглаарба. Колхозой түрүүлэгшэ И. Н. Горбунов ажахынгаа хүгжэжэ байһаниие тобшо тодорхойгоор элидхэжэ үгөө. Тиихэдээ колхозникуудые мүнөө саг[...] дээр хангахын түлө[...] тавай проект бата[...] хөөрөө. Жэшээтэ У[...] тэй танилсаһан ажа[...] даа эдэбхитэйгээ[...] Унинэй ажалшад, [...] И. М. Калашников, [...] никова болон бусад [...] нигууд Жэшээтэ Ус[...] һайшаажа, В. И. [...] һөөр 100 жэлэй ой[...] һан уялгаа дүүр[...] найдуулба.

А. ПОСТ[...]
Улаан-Үдын айма[...]

ҺАЙНААР БЭЛДЭ[...]

Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой барилгашад эдэ үдэрнүүдтэ нара гарахаһаа эхилээд үдэшэ болотор ажалаа үргэлжэлүүлнэ. Эндэ 600 эхэ хониной байра баригдана. Хүйтэн болохоһоо урид тус байрые ашаглалгада оруулхын түлөө нүхэр Окладниковай даадаг барилгашад оролдосо ехэтэйгээр шар[...] на:

Мүн колхозой ү[...] Мунко-Бато Намс[...] бэри доро үшөө 660 [...] таха байра бариг[...] колхозой мал дула[...] үбэлжэжэ орохо [...]

В. [...]

...ВСКА ОБЛАСТЬ. Мелекесскэ районой тарла ху... ...ээрэ 300 гаран автомашина хүдэлнэ. Эндэһээ ...3,5 мянган тонно тарян гүрэнэй амбаарта ороно. ...ДЭЭРЭ: шэнэ ургасын таряа ашаһан автомаши... ...тор ошожо ябана. ТАСС-ай фотохронико.

ХҮН ЗОНОЙ ЭЛҮҮРЫЕ САХИЛГЫН ХҮГЖЭЛТЭ

Ажалшан зондо эрхэ сүлөө олгожо, хэдэн дабхар дарлалта дороһоо гаргахын түлөө В. И. Ленин асари ехэ хүдэлмэри хэһэн, хүсэ шадалаа гамнадаггүй һэн. Хаанта засагай үедэ элдэб халдабарита үбшэн тон дэлгэрэнги байгаа. В. И. Ленин өөрынгөө гайхамшаг зохёолнууд соо капитализмын хосорон һалаха, социализмын урган мандаха тухай тодорхойгоор элишэлээд, капитализмын байгаа сагта арад түмэн хүшэр хүндэ хүдэлмэриһөө сүлөөрхэгүй; муу байдалтай дээрэһээ боложо, хүнэй үбдэхэ, үхэхэ ушар олошорно гэжэ тон зүб тэмдэглэһэн байдаг. В. И. Ленинэй анха байгуулһан «Искра», «Правда» газетэнүүд соо Россин фабрика, заводуудта ариг сэбэрэй муугаар сахигдадаг, хүдэлмэришэдтэ медицинскэ туһаламжын үзүүлэгдэдэггүй байһан тушаа тодорхойгоор бэшэдэг һэн. Үшөө 1905 ондо, РСДРП-гэй II съезд дээрэ, хүдэлмэришэдые 8 час хүдэлгэхэ, 16 наһатай үхибүүдые һүниин сагта хүдэлгэхэгүй, недели бүхэндэ нэгэ дахин амаруулха тухай эрилтэнүүдые табиһан. Элдэб халдабарита үбшэн урданай Россин гүрэндэ угаа дэлгэрэнги байһан. Нарай үхибүүдэй гээгдэхэ ябадал тоогүй һэн.

Октябриин революциин илаһан түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, арад зоной элүүр энхые нарин нягтаар сахилгада гол анхарал хандуулагдажа эхилээ. Медицинскэ наукын хүгжэлтэ В. И. Ленинэй нэрэтэй нягта холбоотой юм. Социализм байгуулга хадаа арад зоной элүүр энхын түлөө эрид тэмсэлгэ гэжэ Ленин зааһан. Ленинэй энэ гайхамшагта заабари Коммунис партиин, Совет гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажал ябуулгада бата тулгань боложо үгөө гэхэдэ алдуу болохогүй. Совет эрхэтэн түлбэригүйгөөр аргалуулха, эмшэлүүлхэ эрхэтэй болоо.

Совет засагай тогтоһоор 50 гаран жэлэй турша соо медицинскэ наука гайхамшаг түргэнөөр ургажа, урдань үзэгдөөгүй үндэр шатада хүргэгдөө. Манай гүрэн дотор хүн зоной элүүрые сахиха хэрэгтэ 1969 ондо 8,5 миллиард түхэриг һомологдоһон байна. Тиихэдэ хаанта засагай үедэ медицинскэ туһаламжа ганса хүндэ нэгэ жэлэй турша соо оройдоо 91 мүнгэн һомологдодог һаа, харин манай гүрэндэ хүн бүхэндэ 34 түхэриг хараалагдадаг. Больницануудта 2,5 миллион үбшэнтэнэй хэбтэхэ орон тоологдоно. Тиихэдэ хүн зоной аша туһада олон тоото поликлиникэ, амбулатори, диспансер, зүбшэл үгэдэг, эмшэлдэг пункт, научна эмхи зургаанууд хүдэлнэ. Зоной элүүр энхые сахилгада 4,5 миллион медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, тиихэдэ 618 мянган врачнар хабаадуулагданхай. Эмшэдэй кадрнуудай талаар дэлхэй дээрэ түрүүшын һуури эзэлдэгбди.

В. И. Ленинэй түүхэтэ хараа түсэбүүдэй бодотоор бэелжэ байһыень харуулха гэбэл, холо ошонгүй, манай республикын ажабайдал дээрэ бага тогтоходо болоно. Нэгэ хэды тоо баримтануудые эндэ дурдахада таарамжатай гэжэ һанагдана.

Манай республика дотор 1923 ондо оройдоол 28 врач, 77 тусхай дунда һургуулитай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд тоологдодог байһан һаа, харин мүнөө 1500 врач, 5700 фельдшер, акушер, медицинскэ сестра, лаборантнууд арад зонойнгоо элүүр энхые наринаар сахиха ажал дээрэ амжалтатай хүдэлжэ байнхай.

Һуурин тосхон бүхэндэ шахуу медицинскэ пунктнууд бии болгогдонхой. Город болон тосхонуудта 2011 үбшэнтэнэй хэбтэхэ 148 больница тоологдоно. Медицинскэ кадрнуудые бэлэдхэлгэдэ манай республика дотор гансахан 1969 оной туршада 29 миллион 800 мянган түхэриг гаргашалагдахаар хараалагданхай. Энэ юу гэршэлнэб гэхэдэ, гүрэн түрэмнай тиимэ гэшэгүй ехэ анхарал оролдолго хүн зондо табижа байна бшуу. Республика доторнай урдань дэлгэрэнги байһан халдабарита үбшэн огтолон шахуу усадхагдаа. Хүнэй үбшэнһөө үхэхэ ушар дүрбэ дахин бага болоо. Тиихэдэ үхибүүдэй гээгдэлгэн урданайхиһаа хори дахин үсөөрөө.

Түлөөһэгүй эмшэлэлгэ совет зоной байдалда һайхан заншал болоһон. Капиталис гүрэнүүдһээ манайда айлшаар ерэһэн зон үнэн сэдьхэлһээ гайхадаг болонхой. Манай гүрэн соогуур ябажа ошоһон Америкын мэдээжэ терапевт Гуревич «Медикал Сайенс» гэжэ журнал соо иигэжэ бэшэнэ: «Советскэ Союзда медицинскэ туһаламжа хүн бүхэндэ хүргэгдэжэ байдаг»...

Америкын медигүүдые толгойлһон профессор Томас Паррен манай гүрэн соогуур ябажа, медицинскэ наукын туйлаһан туйлалтануудтай танилсахадаа, манай медицинскэ наукые «Спутник № 2» гэжэ нэрлэһэн.

Энэньшье гайхалгүй. Юуб гэхэдэ, США-да аппендицидээр үбдэһэн хүн операци хүүлэхэ гэбэл. 400—500 доллар түлэхэ баатай болодог. Хотын хабдараар үбшэлһэн хүн 1700 доллар түлэнэ.

Эгээл тиимэһээ манай совет хүн бүхэн элүүр энхын сахилгые арадай бодото хэрэг гэжэ тон зүб хэлэдэг.

Улаан-Үдын эмшэлэлгын эмхи зургаануудта, олонхи аймагай больницануудта дүй дүршэл ехэтэй, мэргэжэл түгэс врачнууд, дунда мэргэжэлтэй медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд хүдэлдэг гээшэ. Аспирантура дүүргэһэн медицинскэ наукын зургаан кандидат республика доторнай хүдэлдэг. Тэдэнэй тоодо республикын ахалагша стоматолог Омбоева, врач фтизиатор Ракшаин, багшанарай институдай кафедрые даагша Сафронов, ниитын наукын институдай таһагые даагша Базарон, республикын эндокринологическа диспансерэй ахалагша врач Рыгделон-Назаров, республикын онкологическа диспансерэй ахалагша врач Молдованов гэгшэд болоно. Клиническэ ординатура дүүргэһэн дала гаран врач республика доторнай хүдэлжэ байдаг.

Республикын тогтоһон үдэрһөө мүнөөдэр болотор амжалтатай һайнаар ажаллажа, ажалай үльгэр жэшээ харуулжа байһан врачнууд олон ааб даа. Тэдэнэй тоодо аха дүү Дудинтан, Белоусов, Никифорова, Барбаков, Болотова, Берзин, Резницкий, Шопхоев, Борисовская, Семенова, Зосина гэгшэд оролсоно.

Гушан жэлэй турша соо шэлэжэ олоһон дуратай мэргэжэлээ орхингүй хүдэлжэ байһан хүнүүдшье бии. Нэрлэн хэлэбэл, Кузьменко, Красикова, Абыков, Корягина, Батуев, Зайков, Бессонова, Костылева, Коряковцева, Андреева, Баханова, Бороноев, Мархаев гэгшэд болоно.

Жэлһээ жэлдэ дээдэ мэргэжэлтэй зуу гаран врач манай республикада ерэжэ байдаг. Мүнөө агуу багшынгаа түрэһөөр 100 жэлэйнь түүхэтэ ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө республикымнай врачнууд улам эршэ хүсэтэйгөөр хүдэлжэ, хүн зонойнгоо элүүр энхые наринаар сахин, үдэр бүхэндэ амжалта туйлана. Иигэжэ В. И. Ленинэй хараалһан хараа түсэб бүримүһэн бэелээд, амжалтатайгаар хүгжэн һалбаржа, арад зоной сэдьхэлдэ сэсэг мэтэ мүндэлнэ.

В. БОЯНОВА,
РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй габьяата врач.

...ИЛЫН Сааhaaa РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

...А. ГРОМЫКЫН МЭДҮҮЛГЭ

...(ТАСС). Канадада ал... ...аяншалхын тулада ...һаа гарахадаа, Га... ...дэй министр А. А. ...Йоркын хэблэлдэ зо... ...лин нэрэмжэтэ аэро... ...дурсагдаһан мэдүүлгэ ...

...дал аршалан хамгаал... ...ые арадууд угаа ...жэ Нью-Йоркдо байха ...еральна Ассамблейн ...дэлмэридэ хабаадаха ...үри ехээр үнэншэн ...ди. «Уласхоорондын ...бэхижүүлхэ тухай» ...ральна Ассамблейн ...лэжэдэ Советскэ пра... ...лгабаряар СССР-эй ...һан дурадхал, мүн ...актериологическа зэб... ...ай асуудалаар социалис оронуудай хамтын дурадхал хадаа бата бэхи эб найрамдалай түлөө, ООН-ой шадабарине дээшэлүүлхын түлөө тэмсэлдэ таарамжатай туһа нэмэри болоно.

Эдэ дурадхалнууд ООН-до, мүн ондоо тээгүүршье ехэ һайшаалтайгаар угтагдаа. Эдэ дурадхалнууд баталан абтаа һаа, уласуудай хоорондын эб найрамдал хангаха талаар ООН-ой ажал ябуулгые бүри үрэ ехэтэй болгохо хэрэгтэ туһалха һэн. Советскэ Союз тухай хэлэхэ болоо һаа, эб найрамдал болон аюулгүй байдал хангаха талаар эдэбхитэй ябуулгануудые хэхэ шухала болоод байгаа һаань, тэрэ хододоо зүбшөөдэг байгаа гэжэ онсолон тэмдэглэхые хүсэнэб.

Нью-Йорк городой хүн зондо, бүхы американ арадта түгэсхэлдөө һайниие хүсэхыемни зүбшөөгыт».

Багдадтахи яармаг

БАГДАД. (ТАСС). Хори гаран ороной, тэрэ тоодо Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын, Корейн Арадай Демократическа Республикын, Польшын, Болгарин, Чехословакиин, Венгриин, Советскэ Союзай, Германиин Демократическа Республикын, Югославиин тугууд октябриин 2-то эндэ нээгдэһэн уласхоорондын зургаадахи ярмаг дээрэ намилзан харагдана.

Тракторнууд, зам заһадаг машинанууд, токарна станогууд болон элдэб түхеэрэлгэнүүдые Советскэ Союз харуулна. Эдэ машинанууд болон механизмуудай нилээд олониинь Ирагай полинууд дээрэ, промышленна предприятинуудта магтаалда орожо үрдинхэй.

Ирагай премьер-министрэй орлогшо ба оборонын министр Хардан Такрити уласхоорондын ярмагые нээгээ. Ирагай хүдөө ажахын ба промышленностиин хүгжэлтэдэ һүүлэй үедэ туйлагдаһан амжалтанууд тухай экономикын министр Фахри Ясин Каддури хөөрөө. Советскэ Союзтай байгуулагдаһан харилсаа холбоон шухала удха шанартай гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ, СССР-эй хани ёһоной туһаламжа Хойто Румейлэдэхи нефтиин уурхайе ашатлаха алхамуудые хэхэ арга Ирагта олгоо гээд заагаа.

Интервентнүүдтэй тэмсэл

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй отрядууд американо-сайгон сэрэгүүдтэ эсэргүүгээр дайшалхы ябуулгануудые бүри эдэбхитэйгээр хэнэ.

Туендык провинцида сентябриин түрүүшын хахадта Урда Вьетнамай патриодууд дайсанай 360 гаран солдат ба офицерые хүлһөөнь буулгаа. Лонган провинцида арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд сентябриин 3-һаа 13 хүрэтэр дайсанай 80 шахуу солдадые, 6 сэрэгэй автомашиные усадхаа, хуягта катерые уһанда шэнгээгээ гээд Освобождение гэжэ хэблэлэй агентствын дамжуулгада үндэһэлэн, ВИА агентство мэдээсэнэ.

Конгтум провинциин захиргаанай центрһээ хойшоо 16 километртэ американо-сайгон холимол батальониие сентябриин 25-да патриодууд һамна зада сохёо. Байлдаанай үедэ 130 гаран американ интервентнүүд, тэдэнэй туһамаршад алуулаа, 11 танк усадхагдаа. Хэдэн үдэр урда тээнь Биньдинь провинцида патриодууд 5 американ самолёт буудажа унагааһан байна.

...ГРОМЫКО КАНАДА ЕРЭБЭ

...(ТАСС). Үгэеэ ойлголсо... ...ССР-эй Гадаадын хэрэ... ...А. А. Громыко октяб... ...лай хэрэгээр Канада ...аэропортдо ерэн сасуу... ...ко доро дурсагдаһан ...

...анай хэрэгээр Канада ...арые хэрэглэн, танай ...уралай түлөө, тэрэ... ...луун угтамжын тү... ...аар дээрэ аяншалгын... ...ада элирхэйлэн мэ... ...зүбшөөгыт.. Энэ хани халуун угтамжые совет арадта Канадын арадай хани ёһоной мэдэрэлтэйгээр хандадаг байһые харуулна гэжэ бидэнэр тоолонобди.

Манай хоёр орон хүршэнэр болоно, тэдэндэ адлирхуу асуудалнууд олон ушарта гарадаг, тиимэһээ тэдэнэр уласхоорондын оршон байдал һайжаруулхын тулада мүнөөнэй эрхэ байдалда бага бэшэ юумэ хэжэ шадаха гэжэ бидэнэр этигэнэбди. Манай һанамжын үндэһэ баримтатай байһанай эли тодо гэршэнүүдэй нэгэн гэхэдэ, дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ хамтын дайсантай—гитлеровскэ Германитай манай арадууд хамтаараа тэмсээ.

Манай эндэ аяншалга, Канадын гүрэнэй ажал ябуулагшадтай бидэнэрэй хэхэ хөөрэлдөөнүүд таарамжатай байжа, Советскэ Союзай ба Канадын хоорондохи харилсаа саашадань хүгжөөлгэдэ туһалха гэжэ бидэнэр найданабди. Энэ харилсаае шухала удха шанартай гэжэ бидэнэр тоолодог гээшэбди.

Канадын арадта, тэрэнэй ниислэлэй хүн зондо һайниие хүсэхыемни зүбшөөгыт».

Хойто Ирландидахи байдал

ЛОНДОН. (ТАСС). Англиин сэрэгүүдэй эзэмдэһэн Хойто Ирландида дахяад бомбонууд тэһэрнэ. Гал шатаадаг бомбонуудһаа хохидоһон Белфастын зон октябриин 1-дэ городой больницада оруулагдаа. Лондоной, Хойто Ирландиин городуудай хүдэлмэришэдэй һуудаг кварталнуудтахи бүхэлэлтэнүүдые һандаргаһан Англиин сэрэгүүд эдэ кварталнуудай хүн зоной аюулгүй байдал хангахабди гэжэ найдуулдаг юм. Тиигэбэшье протестан хэтэрмэ этэгээдүүдэй алалга хюдалга Ольстертэ үргэлжэлһөөр.

Хойто Ирландида Англиин армиин шэнэ отрядуудай таһалгаряагүйгөөр ерэлгэшье, Англиин дээгүүр тушаалта ажал ябуулагшадай залаалгашье Ольстертэхи шахардуу шанга байдалые һуларуулнагүй гэжэ һүүлэй үдэрнүүдтэ болоһон үйлэ хэрэгүүд харуулжа үгэнэ. Тэндэ хэтэрмэ этэгээдүүдэй зоргоороо оролго урда мэтэ үргэлжэлһөөр, граждански юрын эрхэ сүлөө олгохо, хүдэлмэригүйдэлгые, үгытэй ядуу байдалые зайсуулха тухай хойто-ирландиинхидай эрилтэнүүд дүүргэгдээгүй байһаар.

...ин КП-гэй ...ай пленум

...(ТАСС). Словакиин Ком... ...ЦК-гай пленум ок... ...Братиславада нээгдээ ...тство мэдээсэнэ. КПЧ-... ...сентябриин пленумэй ...эй ёһоор табигдаһан ...пленум зүбшэн хэл... ...ЦК-гай Президиу... ...Словакиин КП-гэй ЦК-... ...секретарь Ш. Садов... ...ал хэһэн байна. ...ЦК-гай Президиумэй ...лер түрүүтэй КПЧ-... ...легаци пленумэй хү... ...далсаа.

...тын хандалга

...(ТАСС). Махатма Гандиин ...жэлэй ой октябриин ...энэнтэй дашарамдуу... ...президент В. Гири бү... ...оор үгэ хэлэжэ, ...Индиин агууехэ хү... ...эрхэ сүлөөгэй тү... ...Гандиин үзэл бодо... ...ргэдэг байһые тэрэ ...тэмдэглээ. ...Гандиин захяа заабари... ...бодолой түлөө тэм... ...гтаар жагсахыень ...ые президент уряалаа.

...адууд шагналда ...хүртэбэ

...(ТАСС). Саад ба овош... ...ар «ИГА-69» гэжэ ...рида эмхидхэгдэнхэй. ...Союзай экспонадууд ...нүүдые абаа. Энэ та... ...ин ехээр хүгжэнги ...ор харуулһан совет... ...гүрэнэй шагнал ...

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

СТУДЕНТНЭРЭЙ АНСАМБЛЬ

Буряадай Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдта «Байгалай долгинууд» гэһэн залуушуулай дуу, хатарай ансамблиин эмхидхэгдэһээр хоёр жэл болобо. Энэ ансамблиие Буряадай АССР-эй габьяата артист С. Б. Доржиев хүтэлбэрилнэ.

Залуушуулай ансамбльда гол түлэб түүхэ ба хэлэ бэшэгэй факультедэй студентнэр хабаадалсадаг юм. Эдэнэй ажал хэрэгтэ факультедэй декан Сергей Шагжиевич Чагдуров ходо туһалжа байдаг.

Һаяхан «Байгалай долгинууд» гэһэн дуу, хатарай студентнэрэй ансамбль Сэлэнгын, Улаан-Үдын аймагуудай ажахынуудаар ябажа, һонирхолтой концерт, наада харуулба. Тэдэние Оронгын, Гэльбэриин малшад, таряашад болон Галуута-Нуурай нүүрһэшэд хали халуунаар угтаа.

Илангаяа гурбадахи курсын студентнэр Ю. Габагуев, С. Бадмаева гэгшэдэй буряад арадайнгаа хатар гүйсэдхэхэдэ, суглаарагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа. Мүн тиихэдэ буряад дуунуудые ханхинуулһан 1-дэхи курсын студентнүүд Нина Лушанова, Нина Бонеева, Донид Базарова харагшалай анхарал ехэтэ татаа. Эндэ концертые хүтэлбэрилэгшэ Лида Нимаева мүн лэ шалгарһан байна.

В. ЧИМИТОВ.

* * *

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин түүхын, хэлэ бэшэгэй, философиин эрдэмэй институдай директор, академик А. П. Окладников зунайнгаа археологическа хүдэлмэриие амжалтатайгаар үнгэргэбэ. Тиин байгша ондо тэрэнэй хүтэлбэрилдэг экспедици холын хойто зүгэй Зашиверск хотын дэргэдэ малталга хэхэдээ XVII зуун жэлэй тэндэ модоор баригдаһан юрэ бусын һүмэ олобо.

Тэрэ һүмэ Сибирь нүүжэ ерэһэн эртэ урда сагай ородуудай ажабайдалда хамаатай тон шухаг зүйлнүүдэй нэгэн болоно. Тиимэһээ археологуудай энэ «олзо» Сибириин түүхэдэ үшөө нэгэ шэнэ хуудаһа нэмэбэ бшуу.

Ерэхэ жэлдэ тус экспедици энэ малталгаа дүүргээд, олдоһон үнөөхи модон һүмэеэ Новосибирскын Академ городогой талмай дээрэ зөөжэ асархаар хараална.

И. ТУГУТОВ.

ЕРЭЭДҮЙН ЛЕКТОРНҮҮД

Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студентнэр һуралсахаһаа гадуур элдэб янзын кружогуудта эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Институдай түүхэ ба хэлэ бэшэгэй факультедтэ лекторнүүдэй, атеистнүүдэй болон уран зохёолой кружогууд эмхидхэгдэһээр олохон жэл үнгэрөө. Энэ кружогуудта хабаадалсаһан студентнэр хоёр жэлэй хугасаа соо һуралсажа, шалгалтаяа тушааһанайнгаа удаа тусхай үнэмшэлгэнүүдые абадаг байна.

Һаяхан дурсагдагша факультедэй буряад таһагай 4-дэхи курсын студент залуу лектор Сергей Бабушкин ВЛКСМ-эй обкомой даалгабаряар Яруунын аймаг ошожо, тэндэхи колхоз, совхозуудай ажалшадта уласхоорондын байдалаар һонирхолтой лекци уншаба.

Студент Сергей Бабушкин эрхимээр һурадаг студентнэрэй нэгэн. Тиимэһээ үетэн нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болонхой.

Залуу лекторэй уласхоорондын байдал, мүн орон доторхи элдэб һонинуудые хөөрэхэдэнь, суглаагшад һонирхон шагнажа, үндэрөөр сэгнээ. Лекциин һүүлээр С. Бабушкин шагнагшадайнгаа асуудалнуудта тоб гэмэ харюунуудые үгэһэн байна.

Ч. ВИКТОРОВ.

АЛМА-АТЫН БАЛЕТ

Үнгэрөөшэ амаралтын үдэр Сибирь болон Алас-Дурна зүгөөр гастрольдо ябаһан «Алма-Атын залуу балет» гэһэн ансамблиин артистнар ниислэл хотымнай Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо һонирхолтой концерт харуулба.

Манай республикада ерэһэн Казахстанай айлшад казах, совет, ород болон хилын саадахи композиторнуудай бэшэһэн хүгжэм доро дүүрэн удхатай баледэй зарим номернуудые уян нугархайгаар гүйсэдхэжэ, суглаарагшадай анхарал ехэтэ татаа.

Тус ансамблиин залуу артистнарые Казахай ССР-эй габьяата артист Булат Аюханов хүтэлбэрилһэн байна.

Мүнөө дурсагдагша ансамбль Улаан-Үдын аймагай ажахынуудай хонишод, малшадта һонирхолтой концерт харуулхаар мордобо.

В. НИМБУЕВ.

Элбэгээр бэлэдхэгдэнэ

Һүүлэй үдэрнүүдтэ хартаабха, капуста, морхооб, мангир болон бусад овощ ашаһан ашаанай машинанууд Горплодоовощторгын бааза тээшэ таһалгаряагүй субадаг болобо.

Энэ баазын хүдэлмэрилэгшэд үнэтэ сагаа гээхэгүйн тула асарагдаһан хартаабхаяа тушаан абамсаараа заримыень эдеэ хоолой магазинуудта сэхэ ябуулна. Һаяын мэдээнэй ёһоор, эндэ 1170 тонно хартаабха, 550 тонно капуста, 742 тонно үгэрсэ бэлэдхэгдэн хадагалагдаба.

Иигэжэ ниислэл хотымнай ажалшадта үбэлдөө наймаалагдаха огородой эдеэн элбэгээр бэлэдхэгдэнэ.

Д. КОЛМАКОВ.

Урда Йеменэй Арадай Республика. Шибам — ороной эгээл томо, һайхан городуудай нэгэн юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шибам городой огторгой тулама үндэр гэрнүүд.

АДН-ТАСС-ай фото.

Спорт

БҮРИ ОЛОШОРОО

Һүүлэй жэлнүүдтэ республика доторнай футболдо дуратайшуулай тоо горитойхоноор олошоржо, урдандаа өөрын командагүй байһан зарим предприяти, заводууд футболой секцинүүдые эмхидхээ. Жэшээлбэл, «Теплоприбор», Кабанскын шифернэ заводууд, Онохойн леспромхоз болон Борьёогой совхоз Буряадай түрүү һууриин түлөө тэмсэхэ өөрын командануудые эмхидхэһэниинь һайшаалтай.

Байгша оной республикын дамжуулгын кубогта хүртэхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хамта дээрээ аяар 86 команда хабаадалсажа, 400 гаран уулзалга хэгдэһэн байна. Мүнөө жэлэй мүрысөөн нёдондонойхидо орходоо ондоо, шэнэ гуримаар үнгэргэгдөө. Энэнь залуу футболистнуудай техническэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь горитойхоноор туһа хүргэһэн байна.

Ехэшүүлэй командануудай дундаһаа футболоор Буряадай чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ авиазаводой «Байгал» командынхид хүртэбэ. Эдэнэрнай хамта дээрээ 34 очкотой болоһон байна. Хоёрдохи һууридань Улаан-Үдын депогой «Вагонник», гурбадахида түмэр замшадай «Локомотивай» футболистнар гараа.

Эгээл бага футболистнууд соохоо мяханай комбинадай «Пищевик», түмэр замай «Локомотив», авиазаводой «Байгал» командануud илажа гараһан байна.

Ерэхэ субботодо авиазаводой үргэн салуу стадион дээрэ футболой зунай сагай хаагдаһанда зорюулагдаһан нэгэ үдэрэй мүрысөөн үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Л. БАБЫКИН.

ШАТАР

Арбан долоодохи уулзалгада Таль Александр Зайцевые шүүжэ, Фурман Петросянда, Гуфельд Платоновто илагдаа. Гипслис—Тукмаков, Аверкин—Балашов, Либерзон—Геллер, Холмов—Савон, Игорь Зайцев—Тайманов гэгшэдэй уулзалганууд тэнсэлгээр дүүргэгдээ. Смыслов—Лутиков, Полугаевский — Купрейчик дүрбэнэй партинууд түгэсхэгдэнгүй хойшолуулагдаа. Жуховицкий Васюковтой наадаха байһан аад, нүгөөдынгөө үбшэлһэнһөө боложо наадаагүй. Лутиков Гуфельд хоёр 16-дахи уулзалгада хойшолуулагдаһан партияа үргэлжэлүүлхэдээ тэнсээ. Штейн наадаагүй, амараа.

1970 ОНДО УНШАГШАДТАА ЮУ ДУРАДХАХАБ?

Хүдөө тосхоной мүнөөдэрэй ажабайдал, таряашадай гол үг зорилго, хүдөөгэй залуушуул тухай хөөрэhэн олон тоото материалнууд заншалта ёhоороо толилогдожо байха. Ажабайдалай үг унги, залуу бүлэ, түрэл газар нютаг, hонирхолтой асуудалнуудаар hонамжаяа андалдалга эмхидхэгдэхэ.

«Гансал шамдаа» гэhэн гаршаг доро мүнөө үеын залуушуулай сэдьхэл зүрхэнэй нюусатай холбоотой шэнэ hонин хөөрэлдөө журнал эхилхэ байна. Хүнэй харюусалга, ялга, хани нүхэсэл, инаг дуран, нэгэ бүлын гэшүүдэй хоорондохи харилсаан тухай асуудал угаа хурсаар табигдаха.

Номер бүхэндөө «Сельская молодежь» журнал олон тоото шэлэгдэмэл шүлэгүүдые толилжо байгаа, толилхошье юм. Жэшээлхэдэ, жэлэй туршада редакци 6 мянга шахуу шүлэглэмэл мүрнүүдые уншагшадhаа абажа байдаг. Гадна совет болон хилын саадахи оронуудай уран зохёолшодой шэнэ повесть, рассказууд ерэхэ жэлдэ толилогдохо. Тэрэ тоодо В. Шукшин, В. Астафьев, А. Проханов, Н. Леонов, А. Збыха, Д. Сэлинджер, Н. Хантер, Р. Уорен болон бусадай зохёолнууд ороно.

1970 ондо журналай хуудаhанууд дээрэ hонирхолтой уулзалганууд хүлеэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, «Деревенский детектив», «Операция «Трест» гэhэн фильмүүдые найруулан габигшад, гол рольнуудтань наадаhан артистнууд уригдаха. Академигууд Т. Мальцев, Н. Дубинин гэгшэд журналай хуудаhанууд дээрэhээ залуу уншагшадтай хөөрэлдэхэ. Мүн бусадшье hонин уулзалганууд шамайе, манай уншагша, «Сельская молодежь» журналай хуудаhанууд дээрэ хүлеэнэ.

Эдэ бүгэдэнэй шамайе hонирхуулдаг hаань, «Сельская молодежь» журнал захижа уншагты.

Селигер нуурай ...
зундаа залуушуулай ...
дын лагерь байгаа ...
доогэй залуушуул ...
рисаа байгуулан ...
hонирхоhон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ...
hаа бүридэhэн ...
(зүүн гарhаа) ...
тоев, поляк Т...
индус Сингх Рави...
талий Волошинов.

АПН

АСКОЛЬД ЛЯСОТА

Боксоор оронойнмнай гурба дахин чемпион байhан, СССР-эй спортын габьяата мастер Аскольд Лясота мүнөө үедэ РСФСР-эй суглуулагдамал командын ахалагша тренерээр ажаллана. Спортивна hонирхолтой намтартай энэ хүн «Сельская молодежь» гэжэ журналай эдэбхитэй авторнуудай нэгэн. Орон соомнай, мүн хилын саана боложо байдаг спортивна мүрысөөнүүд тушаа hанамжаяа тобшолон бэшэжэ, энэл журналай хуудаhанууд дээрэ толилуулдаг юм.

1970 ондо «Сельская молодежь» журнал «Юhэ тоолотор, бодо» гэhэн Аскольд Лясотын номhоо зарим хэhэгүүдые толилхоор харааланхай. hаяхана Аскольд Лясота манай редакцида ороходоо, «Сельская молодежь» журнал, тэрэнэй түсэб тухай hонирхолтойгоор хөөрэхэ зуураа, спортивна намтар дээрэээ тоггоо.

Мүнөө уншагшадайнгаа анхаралда Аскольд Лясотын «Юhэ тоолотор, бодо» гэhэн номhоо нэгэ хэhэг дурадхахамнай.

«Юhэ ТООЛОТОР, БОДО!»

Бага-балшар наhандаа баатар дорюун хүнүүд, тэдэнэй энэрхы сэдьхэл тухай хэды олон номуудые уншадаг байгаа гээшэб бибди! Илангаяа Вальтер Скотт гэгшын рыцарьнүүд тухай роман минии ухаанда мүнөөшье хүрэтэр хадуугдаатай зандаа. Ямаршье аюулые дабаха зоригтой, нэрэ хүндэеэ ямаршье тэмсэл соогуур хамгаалжа гараха хүсэлтэй, сэдьхэлээр сэбэр хүнүүд лэ тиимэ рыцарьнүүд гээшэ. Хүсэ шадалаар мундаагүй, зориг ядаагүй, hанаамгай бэрхэ, хурдан түргэн эдэ зон гансашье ринг дээрэ бэшэ, харин ажабайдалдаашье тэрэл рыцарь ёhоной абари зан, ябадал баримталдаг шуу. Энэ талаар би тоогүй олон жэшээнүүдые дурдаха аргатайб.

1963 ондо Польшодо боксернуудай уласхоорондын турнир дээрэ нэгэ иимэ ушар болобо. Шиидхэхы тулалдаанай үдэр хүрэтэр хямдахан сагай үлөөд байхада, манай командын гэшүүн Стасик Сорокин гараа ёhо буруугаар гэмтээжэрхёо. Үенүүдынь хараа байса хубилаад, нюдаргыеншье зангидуулхаяа болишобо. Теэд Сорокиной илалта манай командада айхабтар хэрэгтэй болоод байгаа бшуу. Яалтай гээшэб? Хэрбээ Сорокиной шүүгээ hаа, командамнай түрүү hуурида гараха байгаа. Нүгөө талаhаа, гараа гэмтээхэ гээшэ хэбэрэг ахир хэрэг бэшэ бшуу.

Тиибэ яабашье hаань, Стасик ринг дээрэ гараа hэн. Үбшэн гартайшье hаа, илажа hалаа.

Би дэмы бэшэ энэ ушарые эндэ дурдабаб. Юуб гэхэдэ, энэл ушар манай совет боксернуудай эрэлхэг зоригые, илалта тээшэ эрмэлзэhэн хабатайень, Эхэ орондоо дуратайень илангаяа хурсаар гэршэлнэ бшуу. Эхэ оронойнгоо нэрэ хүндые дээрэ үргэхэ хүсэлынь лэ Сорокиной энэ хүшэр илалта туйлалсада шиидхэхы туhаламжа болоо ха юм. Хүсэ шадалыень нэмээхэhээ гадна, хүсэл зоригтонь эршэ оруулаа.

Иимэрхүү жэшээнүүдые өөрынгөөшье спортивна намтарhаа дурдахадам болохо. Зүгөөр эндэ командынгаа нэрэ хүндын түлөө тэмсээ гэжэ hануулха хүсэлтэйб. Нэгэтэ оронойнгоо түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүдэй үедэ нилээд шанга боксертой тулалдабаб. Тиибэ яабашье, би очкогоороо булюу байдалтай болобоб. Эгээл энэ үедэ ээлжээтэ нэшэсэлдээн соогуур дээдэ нидхэеэ хаха ерүүлшэбэб. Тэмсэлнай үргэлжэлhээр hэн. Хэрбээ тэрэ боксерой үшөө нэгэ дахин нидхыем халта шударааашье hаа, шуhан адхаржа, намайе илагдаhан дээрэ тоолохо hэн. Хэншье зорюута нидхыем дайраа гэжэ тэрэ хүниие гэмнэхэгүй бэлэй. Үнэхөөрөөшье иимэ ехэ тулалдаанай үедэ боксер хүн далайса, хүдэлсэ бүхэнөө тон орёо наринаар хизагаарлажа шадаха аргагүй байдаг шуу. Гэбэшье тэрэ минии нидхын ойрошье хүрөөгүй. Үнгэржэ ерэхэдээ, бүришье дүмэнги шаасалдажа эхилбэ. Тэмсэлшье түгэсэбэ. Судьянууд намайе илаhан дээрэ тоолоо бэлэй. Сэхыень хэлэхэдэ, би тэрэ боксерой иимэ абари зантай байhанда үнэн сэдьхэлhээ баясаашье, омогорхоошье бэлэйб. Өөрөө эрхим боксер байхаhаа гадна, сэбэр сэхэ сэдьхэлтэй байгаашань юунhээшье үнэтэй бшуу!

Спорт гээшэмнай тэмсэл ха юм. Илалтын түлөө тэмсэл. Гэбэшье элдэб илалта байдаг. Зүгөөр ямар хүсөөр, яажа илалта туйлагдадагынь эндэ шухала удха шанартай. Совет боксер ёhотойл үнэн сэхэ тулалдаанда туйлаhан илалтаараа омогорходог. Харин баруун гүрэнүүдтэ спорт, тэрэ тоодо бокс, алдар соло олохын, баяжахын хүрэнгэ болодог шуу. Тиимэhээл харин гүрэнэй мэдээжэ спортсменүүд hэшхэлээ тэбшэжэ, элдэб наймаа, үгэсөө хэхэ болодог.

Европын чемпион, Олимпиин алтан медальда хүртэhэн Борис Лагутининие харин гүрэнэй боксернууд ехэл гайхан харадаг юм. Өөрынгөө сохилтын онсо шэнжые тэрэ нюуха гэжэ огто оролдодоггүй. Нэгэтэ харин боксерто хайшан гэжэ шаасалдахада онсо үрэтэйб гэжэ заажа байхыень хараа hэм. Европын мэргэжэhэн боксернууд тэрэниие ехэл гайхадаг, шүүмжэлhэншүү янзаар тархяа hэжэрсэгээлдэдэг. Совет боксернуудта Лагутинай энэ зан тоншье ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, манай боксернууд үнэн сэхэл тулалдаанда хүсэ, шадабари ехэтэйнь илаг гэжэ тоолодог, энэ hаналые али болохоор дэмжэдэг, баримталдаг. Тэрэл Борис Лагутинай — Олимпиин хоёр наадаиай чемпионой — жэшээ энээнэй толотомо гэршэ мүн шуу.

Ёhотой спортсмен гээшэ гансал илахадаа эрэлхэг зориг харуулха бэшэ, мүн илагдахадаашье нэрэ хүндэеэ дээрэ үргэжэ ябаха, үй хай болохо, сэнэгhээ алдуурха ёhогүй.

Нэгэ иимэ ушар тухай хөөрэhүү. Европын түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ СССР-эй чемпион Владимир Енгибарян поляк Дрогош гэгшэтэй уулзаба. Гурбан раундын туршада Володя нэгэ бага булюу тэмсэбэ. Имагтал гурбадахи раундын эгээл hүүл багтань поляк Дрогош эдэбхи гаргажа, Володиие абиртуулан алдаба. Судьянууд поляк боксер илаа гэжэ тоолобо. Зал соо hууhан схэнхи хүн зон шууяа нэрьеэ татаба. Судьянууд буруу шиидхээ гэжэ барандаа тоолоо бшуу. Володя Енгибарянайшье сэдьхэлдэ hайтай байгаагүй. Гэбэшье тэрэ уруу духа боложо hуугаагүй, судьянууд тухайшье гомдолой үгэ хэлээгүй, харин хүхюун янзаар миhэрэн:

— Бараг ааб даа, — гээ hэн. — Дрогош бидэ хоёрой үшөө уулзахые юун hабардаха hэм.

Үнэхөөрөөшье жэл үнгэрөөд байхада, тэдэнэр Олимпиин ринг дээрэ уулзаба. Тиихэдээ Владимир Енгибарян илаа hэн.

Айхабтар бэрхэ, хүсэтэй боксерые илахын түлөө гансашье өөрөө хүсэтэй байха бэшэ, мүн сэдьхэл бодолойнгоо талаар бэлэдхэлтэй байха шухала гэжэ тоологшоб. Ганса хүсөөрөө холо ошохогүйш гэжэ дэмы хэлсэдэггүй бшуу. Тиимэhээл манай совет спортдо hургуули ехэтэй, мэргэжэлтэй, холын хараа бодолтой хүнүүд үндэрөөр сэгнэгдэдэг. Тиимэшүүл халтадтаал илахаяа hанадаг.

Совет спортсменүүдэй нэрэ хүндын кодекс бүхы арад зоноймнай сахидаг моральна кодексдо үндэhэлдэг. Тиимэhээл спортсмен бүхэн абари зан, маяг түхэлөөрөө бусадта жэшээ болохо ёhотой.

Ажабайдалдаашье, спортдоошье ёhотойл хүнэй, тэрэ дээрэ дурдагдагша рыцарьнүүдэй абари зан харуулха зэргэтэй.

Энэ бишыхан хөөрөөгөө түгэсхэхынгөө урдахана нэгэ иимэ асуудал ба харюу эндэ толилхыемни зүбшөөгыт. Энэ асуудал түбэй нэгэ газетын корреспондент намhаа асууhан юм.

«Боксдо дурлажа болохо гү?»

«Сэхыень хэлэхэдэ, энэ асуудалдатнай харюусаха бэлэн бэшэ. Дурлаха, үгы гээшэмнай хүн бүхэнэй хубиин хэрэг шуу, тиимэhээ хүн бүхэнэй ухаан бодолhоо дулдыдаха. Минии hанахада иимэ: бокс гээшэ ёhотойл эрэ хүн бүхэндэ шухала хэрэгтэй. Тиимэhээл бэеэ эрэ хүнби гэжэ тоолодог hаа, боксдо hурагты гэжэ захиха байнаб».

СЕЛЬСКАЯ МОЛОДЕЖЬ
ВЛКСМ-эй ЦК-гай ЖУРНАЛ

манай айлшан

Ородой эртэ урдын Ростов Великий хото хи... аяншалагшадай анхарал татажа эхилhээр үнии... дэ мүнөө залуушуулай уласхоорондын аянша... эмхидхэгдэнхэй. Дэлхэйн элдэб ороной студент... залуушуул эндэ ерэжэ амардаг, сүлөө сагаа ... байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Африкаhаа ерэhэн аяншал... шалта ород хубааhанай амта үзэжэ байна.

ТАСС-ай фо...

ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮД:

Леонид МАРТЫНОВ

* * *

Ямар хүгжэм
  наадааб — мэдэнэгүйб.
Ялалзаhан шүдэдтэл
клавишануудые эльбэн,
Ягаа улаан маникюртэй
  хургад гүйнэл...
Ямбархан жэмыгээ
  уралнуудынь — элихэн.
Гартань — хүгжэм,
  хасартань — хүгжэм.
Галта харасадань
  тэрэнь хүгжэн,
Таhалга соо hуу...
  сэдьхэл шата...
Тала руу газаа...
  гарахаяа шаг...
Ягаа улаан мани...
  эдэ хургадуу...
Ямаа гү даа, ал...
  нялха хүрьга...
Ямбалан нэгэтэ...
  тэбэрижэ үзэ...
Ятараа теэд
  дурланабиб ну...

Дабаа КУГУЛЬТИНОВ

* * *

Мүндэлhэн ябууд
* Мүрөө үшөө түгэсхөөгүйдөө,*
Мүнгэтэhэн ялбуу
* үгөө хүсэд үсхөөгүйдөө,*
Зэд шэнги
* зэргэсүүлгэ тэндэ зүйлгөөгүйдөө,*
Зэлд гэмэ
* эрьюулгэ бодол гүйлгөөгүйдөө*
Шүлэгни, шамтайгаа
* шүрэ hубаhандал наадаалби,*
Шүтэлни гэжэ
* юрэ hанаhандаа загнаалби*
...Табибаб hүүлшын
* тарган точко. Дүүрээ hэн.*
Талииба шүлэгни —
* талын хүлэгни ...*
Намдааш, хэндэш
* hаашалан баригда...*
Ноодахаш, загнаха...
* нангин тиимэ эр...*
Шүлэгни теэд
* шүүдэртэй зүргөөр ...*
Шүтэлыем мэхэлэнгүй
* hүүдэртэл hөөргөө ...*
Баяр жаргал
* баран зондоо асар...*
Баабай намайгаа
* улайлган гэнтэ бус...*
Мэдэнэгүйб!

Владимир ДАГУРОВ

* * *

Тоомгүй даа шүдхэрнүүд,
  тоомгүй.
Тогоошон басагаа hабардана
  тоонгүй.
Шэбшэг хараалаа шэдэнэ
  урдаhаань тэрэнь —
Шэхээ бүглэхөөр...
Хэниншье бэшэл эрэнь.
Хэндэншье хэрэгтээ бэшээ
  мэдэнэ,
Хэлэн байнал гэжэ хараал
  шэдэнэ.
Затанаа хара эдээндэ — гамгүй —
Забарууха хэжэ аягална.
Заглуу, улхан —
  ехэ бага гэнгүй
Залуу, хүгшэн гү —
  баhа илгангүй
Халуун эдеэ аягална.
Хатаран байжа аягална.
Майхан дээрэнь
hайхан hара, хара, —
Гайхан хара,
  дальбараахандал шарал...
Гансаарханаа үлэхэдөө
  тогоошон
Гандажа.
  уйдажа замхана.
Дураяа дурдахадань —
  толгойнь доошоо —
Дуурахаяа hан...
Затанаа хүбүү...
Залхуураа даа
  тогоошон, зал...
hайхасаан Ван...
hайхан басага...
Тэнэжэ гансаар...
Тэсэнгүй үйлаа...
Теэд хэншье —
  хэлыт? — яаха...
Тэрээндэ дурла...
  Шортоо!
Хүсэ шадал би...
Хүбүүд хурхир...
  тракторта...
Элдэб аашань ...
Эдэнэй дунда
  тогоошон зах...
Олон хүбүүдые — ...
Ойроо хүргэнэгүй ...
Үлыбэ дайдаар — ...
Үндыбэ наран,
  hэреэ... ...
Тоомгүй хүбүүд ...

Тогоошон басага...
  А. ЖАМБАЛ...

Эд. ХРУЦКИЙ:

„Гуталшадай хотын басаган“

«Сельская молодежь» журналай нэмэлтэ болгон гаргагдадаг уран зохёолой хабсаргалтануудай нэгэн соо Эдуард Хруцкиин «Гуталшадай хотын басаган» гэжэ шэнэ повесть толилогдохо юм. Тэрээн соо совет тагнуулшан Зинанда Голицына тухай хэлэгдэнхэй. Мүнөө уншагшадайнгаа анхаралда эдир Зинын түрүүшын тулалдаан тухай бишыхан бүлэгые дурадхахамнай.

«Батальон! Дайшалхы дохёо соносхоедобо!» — гэhэн дневальнын хашхираан хамагай манажа хэбтэhэн зүүдэ таhалба. Зина ябууд дундаа гимнастеркынгоо шагта шагталан, буунуудай парк тээшэ гүйбэ. Тиихэ зуураа амтатай зүүдэеэ дууhыень хараагүйдөө халагланa. Яагаад гэнтэ мүнөө тревого болобо гээшэб гэжэшье шэбшэнэ. Үсэгэлдэр патрульда гараhан тула мүртэй амаржашье үрдеэгүй бшуу.

— Нүхэд сэрэгшэд! — гэжэ комбат жагсаалай урда зогсохо зуураа сэдьхэлээ хүдэлэнгеэр үгэеэ эхилбэ.

— Дубнын арадахи ой соо дайсад десант буулгаа. Манай зорилго хадаа, тэдэниие олоожо усадхалга болоно. Взводой командирнууд, даабариа абагты...

«Одоолшье дайшалхы даабари абтахань гээшэ ха», — гэжэ Зинын hанахада, зүрхэниинь түргэ түргэн сохилоодхибо. «Теэд айдаhаа хүрэнэ аалби?» — гэжэ шэбшэхэ зуураа, үшөө үнжэгэн бишыхан гарнуудаараа буугаа шангаар адхаадхиба. Тиихэдээ гансата зориг орohондол болобо.

Взводууд түд түдтаа даабари абаад лэ, өөhэдынгөө маршруудаар таран ошоно. Зина табан сэрэгшэдhээ бүридэhэн нэгэ бүлэгтэ дайралдаба. Тэдэнэй ахалагшаар комиссар Колосов томилогдобо. Удангүй тэдэнэр намарай хон-жэн ой соогуур алхалжа ябабад. Наранай hуларhан элшэнүүд нарhадай забhараар улаа бутаран гэрэлтэнэ.

— Хэбтэгты, — гэжэ гэнтэ Колосов дүлингеэр шэбэнэбэ. Тиигээд кобура сооhоон наганал hуга татан абаба. Бултадаа агшан зуура огто хүдэлэнгүй хэбтэбэд. Шагнаархалдана. Теэд ямаршье hэжэглэмээр абяан анир угы. «Юугээ соносоо hэмбиб, шүдхэр абаг», — гэжэ Колосов шэбшэбэ. — Буруугаа дуулаа хүн бэзэб. Саашаа дабшаха болоол даа. Нигэжэ hанаад, эгээл бодохынь тэндэ, тэдэнhээ холо бэшэхэнэ мүшэрэй «пяард» гэн хухарха. hүүлээрнь hөөлдэнгеэр хэнэйшьеб юушьеб харааха элихэн соностобо. Сохом ород хэлэн дээрэ бэшэ гэжэ ойлгоhон Зина дам саашань:

— Немецүүд! — гэжэ айнгаар досоогоо шэбшээдхибэ. Үшөө саашань юуншье гэжэ бодожо үрдеэдүйдэнь, ойн бишыхан соорхой соо хоёр гохигор утануул немец сэрэгшэд бии болобо. Тойрожо байжа марьянгаар хараад, нэгэ түгэсэг дээрэ зэрэлэн hуубад. Тиигээд суба-нэмэргээр толгойгоо хуулаад, харманай фонарик гаргажа, урдаа дэлгээhэн карта дээрэ юушьеб бэдэрнэ. Эгээл энэ үедэ комиссар хүл дээрээ гүйн бодоод:

— Гараа үргэгты. Буугаа хаяты! — гэжэ хашхарба. Тэдэнэр үгэ дуугүй гараа үргэбэ. Тиигэншьегүй яахаб даа — урдаhаань гурбан винтовкын, нэгэ ташуур буугай аминууд бэлэн зэhэтэй шагаагданхай байгаа бшуу. Диверсантнуудай буунуудынь хуряажа абаад, Колосов өөhэдынь бүhөөр гарнуудыень арадань барижа бүхөөр хүлибэ.

— Бараг олзо аабза, — гэжэ тэдээн руу заахи зуураа, Колосов дуугарба. hургааг шэнги гохигор ута, эрээн марьян хүүртигтэй эдэ хоёр дайсадые харахадаа, иимэ бэлээр сартаа оруулhандаа Зина гайхана. Сэдьхэлдэнь энэ түрүүшынь илалтын этигэл найдал шэнгэн байхадал гэбэ. Зоригтой, шиидэмгэй, эдэбхитэйл ябабал, дайсадые бэлээр илажа болохо юм байна гэжэ ойлгобо хэбэртэй.

Эгээл энэ үедэ тээ саанань буугай дуун зэдэлшэбэ. Удаань ээлжээ эхигүй буудалдаан болошобо.

— Голицына, түргөөр тэдээндэ туhалхаяа ошо! — гэжэ Колосов захирба.

Зина hүрэжэ байhан буугай абяанай зүг бараад гүйбэ. Бургааhанай хүйтэн шэрбүү мүшэрнүүд нюурыень альгадана. Тойроод бүртаг, харанхы. Удангүй ой шэнгэржэ, hураггүй гэрэлтэйшье болошобо. Эгээл энэ үедэ өөрhөөнь холо бэшэхэнэ комбинезон үмдэhэн нэгэ хүнэй бүгэгын татаад марьянгаар алхалжа ябахые обёоржорхибо. Хубсаhаниинь тугаар hаяхана барьяаша хоёройхидонь тон адли байба. Тиихэдэнь дайсан гэжэ эсэслэшэгүй ойлгобо. Тэрэнь ехэ нарин ойнын бүтүү бүртаг руу эрмэлзэнэ. Тиишээл ороо hаа, баригдахаяа болохо гэжэ Зина hайн мэдэнэ. Яалтайб? Басаган ябууд дундаа үбдэгэлдин hуугаад, парашютистые шагаан, буугайнгаа шабхи дарьжархиба. Тэрэнь унаша. Зинын гархи дээгүүр буугай hомон hиинадаба. Тиихэдэнь нэгэ баги хажуу тээшээ мүлхид гээд, үшөө буудаба. Немец хүл дээрээ hүрэн бодоод, саашаа гүйбэ. Баhа үбдэгэлдөөд буудаба. Немец юунэйшье болоогүй юумэ шэнги саашаа гүйжэл мэдэнхэй. Бүртаг ойдоо дүтэлжэл ябана.

— Арилхань лэ, — гэжэ Зина халаглангяар шэбшээд, хүл дээрэ бодожо, юунhээшье, тэрэнэй ташуур бууhаашье айхаяа болинхой зогсобо. Тиигээд буугаа шадал соогоо болгоомжотойгоор шагааба. Хараань бэшэг бэшэhэн гуурhанай үзүүртэл гүйнэ. Духын хүлhэн нюдэ руунь ороно. Дайсанай ара нюрганай буугайнь хараа соо орохотой сасуу, Зина агшам зуура амилхаяашье болёод байтараа, шабхаяа даржархиба.

Немец гэнтэ юумэ мүргэжэрхиhэндэл байрадаа тогтод гээд, яаралгүй нэгэ алхам урагшань хээд, хажуу тээшээ найга найгаhаар унажа эхилбэ. Энэ үедэ Зина үшөө нэгэ буудажархиба. Тэрэнэй байрадаа обогод гээд, hүүлдэнь hунжаганан, туляам шэнгеэр унахые, тиигээд утануул гараараа газар нэгэ агшам зуура hабардахыень Зина эли харагдажа байба.

Буугаа дахин hомолоод, унаад хэбтэhэн дайсан тээшэ Зина марьянгаар дүтэлэн ошобо. Тэрэнэй нюурынь харагданагүй. Эдеэшэhэн шэнгисын hолоомоной үнгэтэй үhэниинь шуhантаяа, хара шоройтой зууралдашанхай арбайна. Тэрэниень хаража байтарнь, Зиные гэдэhэн соонь юуншьеб атирхадал гээд, гэнтэ айхабтараар бөөлжэhэниинь хүрэшэбэ. Буугаа оро hэегүй хаяад, энэ муухай газарhаа холодон гүйжэ угы болохо дураниинь хүрэбэ. Тугаарай зүрхэеэ хөөрэнги байдалhаань юуншье үлөөгүй хэбэртэй. Хүлнүүдынь уятай шэнги, хүдэлхэгүй мэтэ үзэгдэбэ.

Зина буугаа хажуудаа хаяад, ойронь байhан түгэсэг дээрэ hуушаба. «Үнэхөөрөө хүниие алаба гээшэ гүб», — гэжэ ой ухаандаа Зина өөрөө өөрhөө асуугаадшье үзэнэ.

— Шархяа хатааган гү? — гэжэ араhаань асууба. — Бэрхэл басаган гээшэш. Юундэ теэд уруу дуруубши? Хайратай байба гү? Хаяыш саашань, шинии алаагүй hаа, өөрыгыш алаха байгаа бшуу. Юрэдөөл хая гэнэб. Иимэ юумэн болохо даа. Би гушан ондо хилэ дээрэ нэгэ дайсаниие hүнөөгөөд, hүүлдэнь долоон хоног соо хото хооhон ябаа hэм. Эдеэн орохо юумэ бэшэл даа Зай. Зина, ябая. Дайн боложо байна ха юм, ойлгыш.

Үглөөдэрынь батальон дахин плац дээрэ жагсаба.

— Нүхэд! — гэжэ хэлээд, комбат жагсаалда байhан сэрэгшэд тээшэ нэгэ алхам хэбэ. — Бидэ даабариа дүүргээбди. Дайсадай десант угы хэсдээ. Батальоноймнай сэрэгшэд барандаа эрэлхэг зориг харуулаа. Командованиин нэрэhээ таа бүгэдэндэ баясхалан хүргэнэб!

— Советскэ Союзда албаяа хэнэбди!

— Нүхэр Голицына, жагсаалhаа гарагты, — гэжэ комбат соносхобо.

Зина гурбан алхам урагшань хээд, байрадаа эрьелдэн, нюураараа жагсаал тээшэ хараад, сэб сэхэ зогсобо. Батальоной командир Романов Колосов хоёр тэрээндэ дүтэлэн ерэбэ:

— Нүхэр Голицына! Тэрьелжэ ябаhан дайсаниие хюдаха талаар эрэлхэг зориг гаргаhанайтнай түлөө командовани таниие энэ дайсанhаа буляан абтаhан ташуур буугаар шагнана, — гээд. Колосов Зинада ялагар арhан кобуратай «вальтер» гэжэ ташуур буу hарбайба.

Манай Буряад ороной Захаамин нютагай гайхамшаг уран эхэнэр Долгор Логиновагай бүтээлнүүд тухай нёдондо жэл «Сельская молодежь» журнал тодорхойгоор бэшэхэ зуураа, хабтаhан дээрээ тэдэнэйнь фото-зурагуудые толилоо бэлэй. Иигэжэ арадай урашуулай бүтээлнүүдтэй али болохоор уншагшадаа танилсуулга hайн заншал болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: азербайджан уран hиилүүршэ Л. Ираншур-Зейналовагай хоёр бүтээл харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

Редактор
Ц. Ц. ЦИ...